EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 16.6.2025
COM(2025) 322 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo o platformi za strateške tehnologije za Evropo (STEP) za leto 2024

Kazalo

Seznam kratic **2**

Povzetek **3**

Uvod **6**

1.1. Platforma STEP: krepitev vodilne vloge Evrope na področju tehnologije **6**

1.2. Usklajen pristop: štiri ključna orodja za izvajanje uredbe o platformi STEP **6**

1.3. Obseg financiranja in strateški poudarek **7**

1. ORODJE 1: Nova organizacija za izvajanje platforme STEP **8**

1.1. Projektna skupina STEP **8**

1.2. Mreže STEP **9**

1.2.1. Mreža STEP v Evropski komisiji 9

1.2.2. Mreža nacionalnih kontaktnih točk STEP 9

1.3. Ozaveščanje o platformi STEP: neposredna povezava z deležniki s področja raziskav in industrije **10**

2. ORODJE 2: Uskladitev financiranja EU za strateške tehnologije **10**

2.1. Pojasnitev področja uporabe in ciljev platforme STEP **10**

2.2. Programi z neposrednim upravljanjem **11**

2.2.1. Spodbujanje čistih inovacij 16

2.2.2. Pospeševanje digitalnih in globokotehnoloških inovacij 18

2.2.3. Opolnomočenje biotehnologij 19

2.3. Skladi kohezijske politike **21**

2.3.1. Analiza uporabe platforme STEP v kohezijski politiki 23

2.3.2. Razpisi za zbiranje predlogov v okviru programov kohezijske politike 31

2.3.3. Izbrani projekti 31

2.4. Mehanizem za okrevanje in odpornost ter program InvestEU **32**

3. ORODJE 3: Povečanje prepoznavnosti odličnih projektov – pečat STEP **32**

3.1. Merila za upravičenost **33**

3.2. Podelitev pečata STEP **33**

3.3. Prednosti prejema pečata STEP **34**

3.4. Trenutno stanje **34**

4. ORODJE 4: Olajšanje dostopa do financiranja prek portala STEP **38**

4.1. Portal STEP: enotna vstopna točka za vložnike projektov, javne organe in vlagatelje **38**

4.2. Portal STEP kot pilotna enotna vstopna točka za financiranje EU **39**

5. Prispevek k dolgoročnim ciljem na področju konkurenčnosti **41**

6. Zaključek **42**

Seznam kratic

Kratica	Pomen
UI	Umetna inteligenca
CAPEX	Naložbe v osnovna sredstva
EDF	Evropski obrambni sklad
EFTA	Evropsko združenje za prosto trgovino
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS+	Evropski socialni sklad plus
EU4Health	Program EU za zdravje
EIB	Evropska investicijska banka
SPP	Sklad za pravični prehod
VFO	Večletni finančni okvir
NKT	Nacionalna kontaktna točka
NUTS	Skupna klasifikacija statističnih teritorialnih enot
OCA	Ocena nadzora lastništva
OPEX	Odhodki za poslovanje
R in R	Raziskave in razvoj
R&I	Raziskave in inovacije
RRF	Mehanizem za okrevanje in odpornost
NOO	Načrt za okrevanje in odpornost
MSP	Mala in srednja podjetja
STEP	Platforma za strateške tehnologije za Evropo
TRL	Raven tehnološke pripravljenosti

Povzetek

Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) je dala **konkretne rezultate v manj kot enem letu**, potem ko je marca 2024 v okviru srednjeročne revizije večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 začela veljati uredba o platformi STEP.

Cilji uredbe o platformi STEP so v celoti usklajeni s prednostnimi nalogami novega mandata Komisije. Cilj Uredbe je zagotoviti suverenost in varnost Unije, zmanjšati strateške odvisnosti in okrepiti konkurenčnost s podpiranjem **razvoja in proizvodnje kritičnih tehnologij** – zlasti na področju digitalnih in globokih tehnologij, čistih in z viri gospodarnih tehnologij ter biotehnologij –, okrepiti **njihove vrednostne verige** ter vlagati v **spretnosti, potrebne za kakovostna delovna mesta** za zeleni in digitalni prehod.

Platforma STEP ni samostojen sklad. **Povezuje in usklajuje obstoječe sklade EU** tako, da združuje sklade, ki jih neposredno upravlja Komisija, in sklade, ki jih upravljajo države članice, kar zagotavlja učinkovitejše usmerjanje javnih naložb v kritične industrijske in tehnološke prednostne naloge.

Ta pobuda EU je primer, kako se **lahko financiranje EU odziva na politične prednostne naloge ter prispeva h konkurenčnosti in odpornosti EU**. Preobrazbeni potencial platforme STEP je bil dokazan z njenim edinstvenim pristopom, uporabniško naravnanimi ukrepi in usklajevanjem 11 obstoječih programov financiranja EU, pri čemer zanjo ni predviden namenski proračun, z izjemo 1,5 milijarde EUR dodatnih sredstev za Evropski obrambni sklad v okviru platforme STEP.

Ključni mejniki v prvem letu delovanja[1] vključujejo naslednje:

- usklajenih je bilo več kot **10 milijard EUR finančnih sredstev v 11 programih EU**, ki so k platformi STEP prispevali do **konca leta 2024**,
- **prvi razpisi EU STEP** so bili zaključeni **marca 2024**, **od aprila** pa so se že izvajali **nacionalni razpisi STEP v okviru kohezijske politike**,
- **aprila 2024** je kot enotna vstopna točka za vložnike začel delovati **portal STEP**, v katerega so bila s posodobitvijo vključena nova orodja, vključno z **nadzorno ploščo za projekte** in **zemljevidom financiranja**,
- **maja 2024** so bile v skladu z uredbo o platformi STEP v sporočilu Komisije[2] objavljene **smernice za platformo STEP** s praktičnimi navodili za države članice in nosilce projektov za zagotovitev doslednega in učinkovitega izvajanja v vseh programih financiranja,
- **septembra 2024** je **Komisija objavila anketo o dostopu do financiranja EU**, da bi zbrala prispevke deležnikov o izboljšanju dostopnosti financiranja,
- storjeni so bili prvi koraki platforme STEP na terenu s **tehničnimi misijami v državah članicah**, ki so se začele **oktobra 2024**,
- jeseni 2024 so bili projektom podeljeni **prvi pečati STEP**, **decembra 2024** pa je prek portala STEP potekala javna promocija projektov, ki so prejeli pečat, kar je povečalo prepoznavnost in potencial za povezovanje.

[1] https://ec.europa.eu/newsroom/budget/items/872570/.

[2] Sporočilo Komisije C/2024/3209, Smernice v zvezi z nekaterimi določbami Uredbe (EU) 2024/795 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP), 2024, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

V letu 2024 je **bilo s platformo STEP usklajenih več kot 10 milijard EUR sredstev EU**, pri čemer je bilo združenih **4,6 milijarde EUR**, ki jih v okviru petih programov z neposrednim upravljanjem usmerja Evropska komisija, in **5,9 milijarde EUR**, ki so jih v okviru skladov kohezijske politike reprogramirale države članice in regije.

Razčlenitev sredstev z neposrednim upravljanjem v vseh državah članicah (4,6 milijarde EUR) – *glej oddelek 2.2*

- **Čiste in z viri gospodarne tehnologije:** namenjene[3] so bile **4 milijarde EUR** za razogljičenje, industrijsko elektrifikacijo in čisto proizvodnjo.
- **Digitalne in globoke tehnologije:** namenjenih je bilo **461 milijonov EUR** za umetno inteligenco, kvantno računalništvo, mikroelektroniko in kibernetsko varnost.
- **Biotehnologije:** namenjenih je bilo **154 milijonov EUR** za medicinske inovacije, razvoj cepiv in proizvodnjo zdravil.

Razčlenitev finančnih sredstev kohezijske politike (5,9 milijarde EUR) – *glej oddelek 2.3*

- Zaradi uskladitve skladov za regionalni razvoj s cilji platforme STEP so bile do konca leta 2024 odobrene spremembe programov skladov kohezijske politike v višini **5,9 milijarde EUR**.
- V Nemčiji in na Danskem so bili **razpisi za platformo STEP objavljeni** že leta 2024.
- **Začetni izbori projektov izpostavljajo doseg platforme STEP** – od čistega vodika in kvantnih sistemov do financiranja MSP in čiste proizvodnje baterij.

Komisija je kakovostnim projektom podelila pečat STEP (pečat suverenosti)[4] – *glej oddelek 3*

- Pečat je bil podeljen **162 projektom z velikim potencialom** iz **23 držav članic EU**, da bi se povečala njihova prepoznavnost in bi privabili nova finančna sredstva.
- **Pečati STEP se promovirajo prek portala STEP**, kar ustvarja povezave med projekti ter vlagatelji in možnostmi financiranja v državah članicah.
- **Projekti s pečatom STEP obsegajo sektorje platforme STEP** na področju čistih, digitalnih in biotehnoloških tehnologij, podeljujejo pa se v okviru programov EU, kot sta Obzorje Evropa in sklad za inovacije.

Krepitev dostopa do financiranja prek portala STEP (portala za suverenost)[5] – *glej oddelek 4*

- Komisija je ta novi portal STEP vzpostavila, da bi **povezala informacije o možnostih financiranja EU v vseh programih STEP**.
- Vzpostavljen je bil **aprila 2024**.

[3] Izraz „namenjeno“ pomeni načrtovano dodelitev proračunskih sredstev za določen program, razpis ali temo.

[4] Pečati STEP se v uredbi o platformi STEP imenujejo pečati suverenosti.

[5] Portal STEP se v uredbi o platformi STEP imenuje portal za suverenost.

- Obsega projekte s pečatom STEP, zemljevide nacionalnega financiranja in **interaktivno rubriko** „Get funding“ (Možnosti financiranja), ki omogoča lažje iskanje razpoložljivih možnosti financiranja v okviru platforme STEP.

Uvod

To **prvo letno poročilo o platformi za strateške tehnologije za Evropo (STEP)** vsebuje **konsolidiran pregled njenega izvajanja v letu 2024**[6], v skladu s členom 7 Uredbe (EU) 2024/795 o platformi STEP. V njem so predstavljene kvalitativne in kvantitativne informacije o napredku pri doseganju ciljev platforme STEP v okviru vsakega od programov iz člena 3, vključno s podporo projektom po državah članicah in pri čezmejnih projektih, če je na voljo, s čimer je zagotovljen konsolidiran prikaz zgodnjih rezultatov platforme STEP in njenega prispevka k evropski konkurenčnosti.

Poročilo obsega tudi:

- razčlenitev skupnih odhodkov po programih,
- pregled uspešnosti na podlagi ustreznih kazalnikov programov,
- analizo geografske in tehnološke porazdelitve projektov, ki so prejeli pečat STEP (pečat suverenosti), in
- pregled prispevka platforme STEP k strateškim ciljem Unije za zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti.

V skladu s členom 8 uredbe o platformi STEP bo Komisija v drugi polovici leta 2025 objavila ločeno vmesno poročilo o oceni platforme STEP.

1.1. Platforma STEP: krepitev vodilne vloge Evrope na področju tehnologije

Platforma STEP je bila vzpostavljena, da bi okrepili konkurenčnost industrije EU, zmanjšali strateške odvisnosti ter podprli razvoj in proizvodnjo kritičnih tehnologij. Namesto ustanovitve samostojnega sklada **platforma STEP deluje po novem pristopu z usklajevanjem 11 obstoječih programov EU**, kar omogoča hitrejše in bolj ciljno usmerjeno razporejanje finančnih sredstev za digitalne in globoke tehnologije, čiste in z viri gospodarne tehnologije, biotehnologije ter spretnosti, potrebne za zeleni in digitalni prehod.

Platforma STEP uvaja bolj **celovit in prožen naložbeni okvir**, saj združuje tesnejše usklajevanje z državami članicami, okrepljene spodbude državam članicam za preusmeritev financiranja EU ter poenostavljen in uporabniško naravnan dostop do možnosti financiranja prek portala STEP in pečata STEP – znaka kakovosti za povečanje prepoznavnosti in možnosti za financiranje projektov z velikim potencialom.

1.2. Usklajen pristop: štiri ključna orodja za izvajanje uredbe o platformi STEP

Izvajanje uredbe o platformi STEP temelji na štirih operativnih orodjih, okoli katerih je strukturirano letno poročilo:

[6] Presečni datum za prikazane podatke je 31. december 2024. Razpisi, ki so bili objavljeni leta 2024 in zaključeni leta 2025, se zato v skupnih zneskih v tem letnem poročilu ne upoštevajo.

1. Nova organizacija: **mreža nacionalnih kontaktnih točk** in **namenska skupina znotraj Komisije** za olajšanje doslednega izvajanja uredbe o platformi STEP v 11 programih EU kot podpora državam članicam.
2. Usmerjanje financiranja EU: usmerjanje **obstoječih finančnih sredstev EU** v sektorje in cilje platforme STEP.
3. Pečat STEP: nov znak kakovosti, ki ga Komisija podeljuje **kakovostnim projektom,** ki presežejo ocenjevalne pragove, s čimer se povečajo njihove možnosti za pridobitev financiranja iz programov platforme STEP.
4. Portal STEP: spletna platforma, ki jo je vzpostavila Komisija in zagotavlja **jasnejšo in dostopnejšo vstopno točko** za nosilce projektov, vlagatelje in javne organe.

SLIKA 1: Pregled štirih operativnih orodij

Vir: Evropska komisija.

1.3. Obseg financiranja in strateški poudarek

Inovativni pristop platforme STEP **usmerja financiranje EU v 11 obstoječih programov EU** (glej sliko 2 spodaj):

- pet programov financiranja, ki jih Komisija upravlja za notranji trg (Obzorje Evropa, sklad za inovacije, Evropski obrambni sklad, Digitalna Evropa in program EU za zdravje),
- pet skladov, ki so podprti z nacionalnimi ovojnicami in jih financira EU (npr. Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Sklad za pravični prehod, Evropski socialni sklad plus ter mehanizem za okrevanje in odpornost),
- en instrument (InvestEU), ki se izvaja s partnerji Komisije (npr. Evropsko investicijsko banko).

SLIKA 2: Pregled 11 programov platforme STEP

(1) Program na podlagi smotrnosti, ki ga upravlja Evropska komisija in izvajajo države članice.
(2) Izvaja se prek skupine, sestavljene iz EIB in drugih izvajalskih partnerjev – ni podelitve pečata.

Vir: Evropska komisija.

1. ORODJE 1: Nova organizacija za izvajanje platforme STEP

1.1. Projektna skupina STEP

Na podlagi predloga Komisije iz junija 2023[7] za vzpostavitev platforme STEP je bila ustanovljena namenska projektna skupina STEP, ki so ji bili dodeljeni človeški viri, prerazporejeni iz služb Evropske komisije, vključenih v programe v pristojnosti platforme STEP.

Glavni cilji projektne skupine STEP so:

- spodbujanje in usklajevanje izvajanja platforme STEP ter
- prispevanje k pripravi prihodnjega večletnega finančnega okvira (VFO) v zvezi s konkurenčnostjo.

Izvajanje platforme STEP v programih, ki delujejo v skladu z različnimi pravili, časovnicami in pravno podlago ter v različnih državah članicah, je bil poseben operativni izziv**, ki je zahteval obsežna prizadevanja za usklajevanje in pojasnila**.

[7] COM(2023) 335 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52023PC0335.

1.2. Mreže STEP

1.2.1. Mreža STEP v Evropski komisiji

Projektna skupina STEP je v skladu z medsektorsko naravo platforme STEP ustanovila **notranjo mrežo generalnih direktoratov (GD) Evropske komisije**, sestavljeno iz 14 služb[8], ki sodelujejo pri izvajanju programov financiranja EU v okviru platforme STEP ali so zanj odgovorne. Ta mreža se je leta 2024 sestala sedemkrat in je vse leto redno sodelovala.

1.2.2. Mreža nacionalnih kontaktnih točk STEP

V skladu s členom 6 uredbe o platformi STEP **so vse države članice** razen Češke[9] in Irske **leta 2024 imenovale nacionalno kontaktno točko STEP**. Ta skupina nacionalno imenovanih javnih institucij tvori mrežo nacionalnih kontaktnih točk STEP, ki ji predseduje direktor za prihodke in večletni finančni okvir pri GD BUDG. V letu 2024 se je mreža nacionalnih kontaktnih točk prek spleta in v živo sestala štirikrat. Člani so izmenjali svoje izkušnje, Komisija pa je pojasnila cilje platforme STEP in predstavnike držav članic redno obveščala o pečatih STEP, podeljenih projektom.

Za lažje izvajanje platforme STEP v državah članicah je Komisija pripravila več referenčnih dokumentov, na primer:

- smernice za izvajanje uredbe o platformi STEP,
- brošuro za nacionalne kontaktne točke STEP in organe upravljanja,
- obvestilo o spremembi načrtov za okrevanje in odpornost zaradi dodelitve sredstev ciljem platforme STEP,
- smernice o regionalni državni pomoči,
- karte regionalne pomoči,
- pregled sprememb programov kohezijske politike, ki jih je sprejela Komisija.

Poleg tega je leta 2024 **projektna skupina STEP opravila misije v Estoniji, Latviji, Litvi in Romuniji**, kjer se je sestala z javnimi organi, industrijskimi združenji, MSP in zagonskimi podjetji ter finančnimi posredniki, da bi ozaveščala o platformi STEP ter promovirala spodbude in koristi platforme STEP za organe upravljanja in druge morebitne deležnike v navedenih državah.

Uredba o platformi STEP vzpostavlja **mrežo nacionalnih kontaktnih točk STEP med državami članicami EU**. Projektna skupina STEP je sodelovala tudi s tretjimi državami, pridruženimi programom, na katerih temelji platforma STEP (na primer Obzorje Evropa), vključno z državami Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA).

[8] Člani te mreže so GD BUDG, GD CLIMA, GD CNECT, GD COMP, GD DEFIS, GD ECFIN, GD EMPL, GD GROW, HERA, GD REGIO, GD RTD, GD SANTE, SG RECOVER in SG.

[9] Češka je nacionalno kontaktno točko STEP imenovala 6. februarja 2025.

1.3. Ozaveščanje o platformi STEP: neposredna povezava z deležniki s področja raziskav in industrije

Da bi opredelili potrebe morebitnih upravičencev do financiranja EU, je **projektna skupina STEP** celotno leto 2024 **izvajala obsežna posvetovanja** z deležniki s področja raziskav in industrije.

Prek obstoječih omrežij in kanalov, ki jih upravljajo zlasti GD GROW[10] (npr. industrijski forum, evropska podjetniška mreža, evropska platforma za sodelovanje grozdov) in predstavniške sektorske organizacije, navedene v registru EU za preglednost, se je projektna skupina STEP sestala zlasti z deležniki s področja industrije, pa tudi z javnimi institucijami, kot so regionalni uradi EU, skupnosti znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, mreža regij, vlagatelji in drugi akterji. Približno polovica deležnikov, s katerimi se je projektna skupina sestala leta 2024, je dejavna v več kot enem sektorju platforme STEP, najbolj zastopan pa je sektor čiste tehnologije.

Projektna skupina STEP je sodelovala s **subjekti in pri dogodkih na ravni EU** (npr. Združenje evropskih gospodarskih zbornic, ki zastopa vse gospodarske zbornice EU, Hannover Messe[11], srečanje z odposlanci za MSP iz držav članic in skupščina MSP, ki jo je organiziralo madžarsko predsedstvo Sveta Evropske unije) ter s posameznimi državami članicami. V nadaljevanju so našteti ključni elementi povratnih informacij o dostopu do financiranja EU:

- vprašanja o **pravilih** in strukturi (visoki stroški energije in dela, enaki konkurenčni pogoji za državno pomoč, povezava med financiranjem EU in nacionalnim financiranjem/podporo za naložbe),
- izzivi pri **pregledovanju** financiranja EU in **dostopu** do njega,
- vrzeli v financiranju v celotnem **inovacijskem ciklu** (pomanjkanje podpore višjim ravnem tehnološke pripravljenosti, brez poudarka na tržljivosti podprtih raziskav),
- potreba po **dolgoročnejšem pristopu** (časovni okvir večletnega finančnega okvira je prekratek za dolgoročno stabilnost industrije),
- **primerjava med EU in mednarodnim okoljem** z vidika privlačnosti za industrijo.

2. ORODJE 2: Uskladitev financiranja EU za strateške tehnologije

2.1. Pojasnitev področja uporabe in ciljev platforme STEP

V skladu s členom 2(7) uredbe o platformi STEP sta sozakonodajalca Komisijo pooblastila, da izda smernice o nekaterih določbah uredbe o platformi STEP. V odgovor na to je Komisija 13. maja sprejela

[10] Generalni direktorat za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja.

[11] Hannover Messe je eden največjih industrijskih sejmov na svetu, ki vsako leto poteka v Nemčiji in na katerem so predstavljene inovacije na področju avtomatizacije, energije, digitalizacije in naprednih proizvodnih tehnologij.

sporočilo v obliki **smernic**[12], v katerih je podala praktične usmeritve za zagotovitev doslednega in učinkovitega izvajanja v vseh programih financiranja.

Smernice imajo trojni namen:

- **pojasnitev ciljev platforme STEP:** opisujejo cilje, na katerih temelji uredba o platformi STEP (člen 2), pri čemer pojasnijo ključne pojme, kot so vrednostne verige in z njimi povezane storitve,
- **ponazoritev podprtih sektorjev:** obravnavajo tri sektorje, ki so na platformi STEP prednostno obravnavani – digitalne/globoke tehnologije, čiste in z viri gospodarne tehnologije, biotehnologije ter ustrezne spretnosti, skupaj z okvirnim in neizčrpnim seznamom tehnologij, ki bi jih bilo mogoče podpreti,
- **opis pogojev, pod katerimi se tehnologije štejejo za kritične:** pojasnjujejo pogoje, pod katerimi se tehnologije štejejo za kritične, pri čemer je poudarek na razsežnostih Unije in notranjega trga.

Smernice obravnavajo **prvi pogoj platforme STEP** glede **inovativnosti**. Pojasnjujejo, da bi se morala podpora platforme STEP osredotočiti na prodorne inovacije in da bi bilo treba pri kritičnih tehnologijah dokazati vsaj dva od treh inovativnih, nastajajočih in/ali najsodobnejših elementov. Kritična tehnologija bi morala prav tako dokazati velik gospodarski potencial z največjimi učinki prelivanja v drugih državah članicah, kar lahko poveča gospodarski potencial na notranjem trgu. Poleg tega platforma STEP ni usmerjena v temeljne raziskave in uvajanje, temveč v razvoj in proizvodnjo.

Smernice obravnavajo tudi **drugi pogoj platforme STEP** glede **zmanjšanja ali preprečevanja strateških odvisnosti Unije**. Pojasnjujejo, da se lahko take odvisnosti priznajo v strateških dokumentih EU ali opredelijo, kadar je zanašanje na dobavitelje iz tretjih držav veliko. Poleg tega opisujejo pet dejavnikov za ocenjevanje, ki jih organi financiranja upoštevajo pri določanju prispevka tehnologije k zmanjšanju ali preprečevanju strateških odvisnosti.

Smernice so bile v pomembno podporo **službam Evropske komisije, nacionalnim kontaktnim točkam STEP in organom upravljanja** pri zagotavljanju **doslednega izvajanja** vseh 11 programov platforme STEP, od katerih nekatere neposredno upravlja Komisija, drugi pa se upravljajo deljeno med Komisijo in državami članicami. Zaradi te doslednosti so bili kakovostni projekti prednostno obravnavani, kritične tehnologije pa so prejele potrebno podporo.

Platforma STEP je vključena v obstoječe programe EU, od katerih se vsak izvaja ob upoštevanju lastne pravne podlage in širših ciljev. Med njimi je namensko proračunsko okrepitev v okviru platforme STEP prejel samo Evropski obrambni sklad.

2.2. Programi z neposrednim upravljanjem

Komisija dodeljuje finančna sredstva EU prek programov platforme STEP, ki jih neposredno upravlja, za **podporo ciljem platforme STEP po vsej Uniji in na notranjem trgu** – čeprav je bila uredba o platformi STEP sprejeta na polovici obdobja večletnega finančnega okvira in ima vsak program več ciljev politike, ki presegajo cilje platforme STEP.

[12] Sporočilo Komisije C/2024/3209, Smernice v zvezi z nekaterimi določbami Uredbe (EU) 2024/795 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP), 2024, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

SLIKA 3: Razčlenitev sredstev, namenjenih platformi STEP, po sektorjih v letu 2024 (v %)

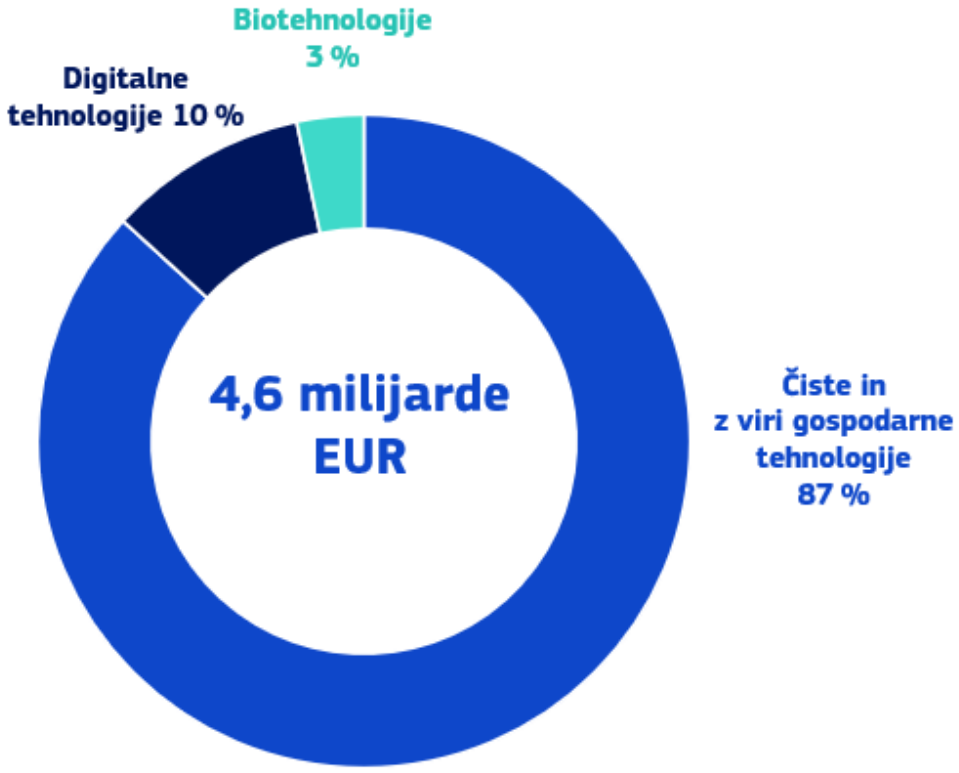

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Leta 2024 so bili zaključeni razpisi za zbiranje predlogov[13] v okviru vseh petih programov z neposrednim upravljanjem, povezanih s platformo STEP, v treh sektorjih platforme STEP: skladu za inovacije[14], programih Obzorje Evropa in Digitalna Evropa, programu EU za zdravje in Evropskem obrambnem skladu, pri čemer je posebej za Evropski obrambni sklad proračunska okrepitev za ukrepe platforme STEP znašala 1,5 milijarde EUR.

Skupaj je **začetni proračun, namenjen** za podporo tehnologijam, povezanim s platformo STEP[15], v letu 2024 znašal **4,6 milijarde EUR**, pri čemer je bila velika večina namenjena čistim in z viri gospodarnim tehnologijam v okviru sklada za inovacije. Do leta 2024 je bil en razpis za zbiranje predlogov posebej usmerjen v razvoj spretnosti in kompetenc v sektorjih, povezanih s platformo STEP, tj. razpis za specializirane izobraževalne programe na ključnih področjih zmogljivosti v okviru programa Digitalna Evropa. Prav tako sta bili dve temi Evropskega obrambnega sklada namenjeni razvoju obrambnih proizvodov, ki prispevajo k odpravljanju pomanjkanja delovne sile in spretnosti, kritičnih za ciljne tehnologije.

Poleg tega je Evropski svet za inovacije v okviru programa Obzorje Evropa novembra 2024 objavil prvi namenski razpis platforme STEP za širjenje s proračunom v višini 300 milijonov EUR v letu 2025 (s podporo do 30 milijonov EUR na projekt), pri čemer je v obdobju 2025–2027 (vključno s proračunom za

[13] Letno poročilo o platformi STEP za leto 2024 zajema izključno razpise za zbiranje predlogov, povezane s platformo STEP, z rokom za predložitev pred 31. decembrom 2024.

[14] Sklad za inovacije se financira iz prihodkov sistema trgovanja z emisijami.

[15] Zato v tem letnem poročilu niso obravnavani razpisi, objavljeni leta 2024 in zaključeni leta 2025.

leto 2025) predvideno povečanje na 900 milijonov EUR, ter pet razpisov za obravnavo izzivov, povezanih s platformo STEP, s skupnim proračunom v višini 250 milijonov EUR. Projekti nad ocenjevalnimi pragovi bodo pečate STEP prejeli tako v okviru razpisa STEP za širjenje kot v okviru razpisov, ki obravnavajo izzive, povezane s platformo STEP. Vendar to ni upoštevano v skupnih zneskih financiranja za leto 2024, zajetih v tem letnem poročilu, saj se razpisi za zbiranje predlogov niso zaključili v navedenem letu.

PREGLEDNICA 1: Povzetek razpisov za zbiranje predlogov, povezanih s platformo STEP, za leto 2024 v treh sektorjih platforme STEP v okviru programov z neposrednim upravljanjem, povezanih s platformo STEP (v milijonih EUR)

Sektor	Program	Tema razpisa za zbiranje predlogov	Proračun (v mio. EUR)	Začetek	Zaključek
Čiste in z viri gospodarne tehnologije	Sklad za inovacije	Splošno razogljičenje – obsežni projekti	1 700	nov. '23	apr. '24
		Splošno razogljičenje – srednji projekti	500	nov. '23	apr. '24
		Splošno razogljičenje – manjši projekti	200	nov. '23	apr. '24
		Proizvodnja z uporabo čiste tehnologije	1 400	nov. '23	apr. '24
		Pilotni projekti	200	nov. '23	apr. '24
	Evropski obrambni sklad	Energetsko neodvisni in energetsko učinkoviti sistemi za vojaška taborišča	40	jun. '24	nov. '24
Skupaj čiste tehnologije			**4 040**		
Digitalne tehnologije	Obzorje Evropa	Študija kvantne gravimetrije faze B in tehnološki razvoj	14	nov. '23	apr. '24
		Vesoljske tehnologije za evropsko neodvisnost in konkurenčnost	20	nov. '23	apr. '24
	Program Digitalna Evropa	Omogočanje visoko zmogljivega odprtokodnega modela evropske fundacije, ki bo omogočal natančno prilagajanje	25	feb. '24	maj '24
		Referenčne uvedbe evropskih storitev v oblaku in na robu (razvoj industrijskega IoT na robu in telekomunikacij na robu)	30	feb. '24	maj '24
		Specializirani izobraževalni programi na ključnih področjih zmogljivosti	55	jul. '24	nov. '24
	Evropski obrambni sklad	Sistemi brezpilotnih sodelovalnih bojnih zrakoplovov	15	jun. '24	nov. '24
		Varne in prilagodljive podvodne komunikacije za podvodne sisteme brez posadke	24	jun. '24	nov. '24
		Metode za premostitev vrzeli v resničnosti	15	jun. '24	nov. '24
		Elektronski sestavni deli	25	jun. '24	nov. '24
		Kvantne tehnologije	24	jun. '24	nov. '24

		Večnamenski vmesnik in oddajnik-sprejemnik na osnovi umetne inteligence	45	jun. ’24	nov. ’24
		Standard glede večrazsežnostne komunikacije na področju obrambe	25	jun. ’24	nov. ’24
		Majhni izboljšani evropski sistemi brezpilotnih zrakoplovov	11	jun. ’24	nov. ’24
		Sodelovalen virtualni poligon za kibernetsko varnost naslednje generacije	48	jun. ’24	nov. ’24
		Varna oblika valovanja za satelitske komunikacije	25	jun. ’24	nov. ’24
		Večnamenski zemeljski sistemi brez posadke	50	jun. ’24	nov. ’24
		Simulacija in usposabljanje za nujne medicinske primere	10	jun. ’24	nov. ’24
Skupaj digitalne tehnologije	**461**				
Biotehnologije	**Program EU za zdravje**	Evropsko vozlišče za razvoj cepiv	102	maj ’24	sep. ’24
		Razpis za zbiranje predlogov za podporo razvoju novih protivirusnih zdravil	10	maj ’24	sep. ’24
		Razpis za zbiranje predlogov za podporo inovativnim proizvodnim tehnologijam in postopkom za proizvodnjo zdravil v Uniji	17	maj ’24	sep. ’24
	Evropski obrambni sklad	Zavezništvo za obrambne zdravstvene protiukrepe – raziskovalni ukrepi	15		
		Zavezništvo za obrambne zdravstvene protiukrepe – razvojni ukrepi	10		
Skupaj biotehnologije	**154**				
Vse skupaj			**4 655**		

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Do konca leta 2024[16] prijave na teme Evropskega obrambnega sklada in programa za digitalno Evropo[17] še niso bile ocenjene. Vse druge teme pa so bile ocenjene, na podlagi česar je bilo **dodeljenih 4,9 milijarde EUR**[18] **finančnih sredstev**.

V naslednjih oddelkih je podrobno razčlenjen učinek platforme STEP v vseh treh njenih tehnoloških sektorjih ter v državah članicah in regijah EU. Regionalna analiza temelji na **statistični klasifikaciji NUTS2** (NUTS 2024, Eurostat).

2.2.1. Spodbujanje čistih inovacij

Prehod na **čiste in z viri gospodarne tehnologije** je v središču evropske industrijske in podnebne strategije, ki podpira prizadevanja EU za doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050 v okviru evropskega zelenega dogovora. Nedavno je bilo to izraženo v dogovoru EU o čisti industriji[19].

V uredbi o platformi STEP je ta sektor priznan kot strateška prednostna naloga, kar je v skladu z aktom o neto ničelni industriji[20], katerega cilj je povečati proizvodnjo ključnih čistih tehnologij v Evropi, da se zagotovi tehnološka suverenost in zmanjša zanašanje na zunanje dobavitelje. Povedano drugače, naložbe v te tehnologije so ključne ne le za zmanjšanje emisij, ampak tudi za krepitev konkurenčnosti industrije in zagotavljanje energetske neodvisnosti EU.

Čiste in z viri gospodarne tehnologije vključujejo širok spekter inovacij, od **tehnologij obnovljivih virov do trajnostnih goriv, zajemanja ogljikovega dioksida do tehnologij za razogljičenje**[21].

Med programi z neposrednim upravljanjem Komisije je k ciljem platforme STEP daleč največ prispeval sklad za inovacije, ki se financira iz sistema EU za trgovanje z emisijami. Prvi razpis v okviru sklada za inovacije, usklajen s platformo STEP, se je zaključil aprila 2024. Zanj je bil namenjen znaten proračun v višini 4 milijarde EUR v podporo napredku na področju čistih tehnologij.

Razpisi so bili na podlagi zahtev glede naložb v osnovna sredstva in tehnološkega poudarka razdeljeni na pet tem ter so zajemali področja, kot so splošno razogljičenje, proizvodnja z uporabo čiste tehnologije in pilotni projekti. Kot pri vseh razpisih sklada za inovacije so bili projekti ocenjeni na podlagi potenciala za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ravni inovativnosti, zrelosti, ponovljivosti in stroškovne učinkovitosti, kar je bilo zagotovilo za strog izbirni postopek.

---

[16] Letno poročilo za leto 2024 zajema razpise za zbiranje predlogov, zaključene do 31. decembra 2024, ne glede na to, ali so bili rezultati objavljeni do konca leta.

[17] Do marca 2025 je bilo ocenjevanje zaključeno za tri teme programa Digitalna Evropa in podeljenih je bilo 17 pečatov STEP. O njih se bo poročalo v letnem poročilu za leto 2025.

[18] Ta znesek ustreza skupnemu znesku, ki je bil dodeljen projektom, izbranim za financiranje v okviru sklada za inovacije ter programov Obzorje Evropa in EU za zdravje. Ta znesek se lahko prilagodi po podpisu sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev, v katerih se lahko spremenijo posamezni prispevki, poleg tega ga ni mogoče uskladiti s 4,6 milijarde EUR iz uvodnega odstavka, ki se nanaša na dodeljena proračunska sredstva (v primerjavi z dodeljenimi finančnimi sredstvi) iz razpisov platforme STEP, zaključenih leta 2024 v okviru vseh petih programov z neposrednim upravljanjem, ki spadajo pod platformo STEP.

[19] Sporočilo Komisije COM/2025/85, Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje, 2025, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

[20] Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

[21] Podroben, vendar neizčrpen seznam tehnologij, zajetih v uredbi o platformi STEP, je na voljo v Sporočilu Komisije C/2024/3209, Smernice v zvezi z nekaterimi določbami Uredbe (EU) 2024/795 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP), 2024, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

Projekti, ki so bili na teh razpisih izbrani za financiranje, so prejeli znatno finančno podporo. Skupaj je bilo **85 projektov predhodno izbranih za skupno dodeljeno finančno podporo v višini 4,8 milijarde EUR**, pri čemer se z nepovratnimi sredstvi krije do 60 % naložb v osnovna sredstva in odhodkov za poslovanje iz vrzeli v financiranju projektov, kar omogoča dovolj manevrskega prostora, da se nefinancirani del upravičenih stroškov krije iz drugih finančnih sredstev[22]. Med temi projekti so razvoj prve tehnologije te vrste za proizvodnjo kemikalij in gradbenih materialov iz odpadkov biomase (L1X) na Slovaškem, prvi veliki podzemni 20-megavatni rezervoar za shranjevanje toplote (ScaleUp) v Avstriji in trajno podzemno skladiščenje ogljikovega dioksida (Greensand Future) na Danskem[23].

Finančna sredstva v skupni višini 150,6 milijona EUR so prejele tudi tri čezmejne pobude z več upravičenci. Eden takih primerov je Energy Observer 2, projekt med Francijo in Nizozemsko, namenjen razvoju, gradnji in upravljanju prve tovorne ladje na tekoči vodik na svetu.

SLIKA 4: Geografska porazdelitev nepovratnih sredstev, ki so bila leta 2024 dodeljena v sektorju čistih tehnologij, po programih financiranja EU, povezanih s platformo STEP

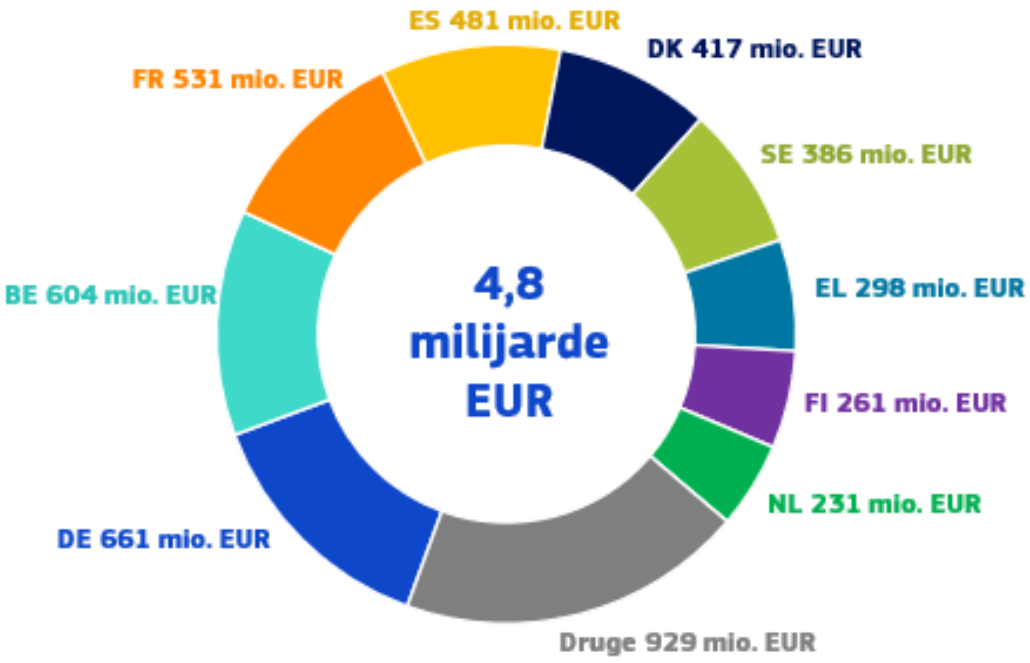

Vir: poročila služb Evropske komisije.

[22] Te številke zajemajo vmesno stanje glede na rezultate zadevnih razpisov za zbiranje predlogov. Na podlagi poznejšega podpisa sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev med nosilci projektov in Komisijo lahko pride do prilagoditve števila projektov, ki se jim dodelijo nepovratna sredstva, in posameznih prispevkov.

[23] Več podrobnosti o izbranem številu odobrenih projektov je na voljo na: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

V tem sektorju so bili daleč največji prejemniki nepovratnih sredstev, povezanih s platformo STEP, subjekti s sedežem v Nemčiji in Belgiji, ki so prejeli 661 milijonov EUR oziroma 604 milijone EUR. Sledili so jim subjekti iz Francije (530 milijonov EUR), Španije (480 milijonov EUR) in Danske (417 milijonov EUR)[24].

2.2.2. Pospeševanje digitalnih in globokotehnoloških inovacij

Digitalne in globoke tehnologije imajo ključno vlogo pri spodbujanju evropske tehnološke suverenosti in digitalne odpornosti. Ta sektor zajema širok spekter najsodobnejših inovacij, vključno z **naprednim računalništvom, umetno inteligenco, kibernetsko varnostjo, mikroelektroniko in kvantnimi tehnologijami**[25], ki so vse bistvene za program politike EU Digitalno desetletje do leta 2030[26], katerega cilj je okrepiti evropsko digitalno infrastrukturo, spretnosti in vodilno vlogo na področju tehnologije.

Ob priznavanju strateškega pomena teh tehnologij je bila podpora platforme STEP v letu 2024 usmerjena prek dveh tem programa Obzorje Evropa, treh tem programa Digitalna Evropa in 12 tem Evropskega obrambnega sklada. Skupni proračun, ki je bil v letu 2024 v sektorju digitalnih tehnologij namenjen za ukrepe, povezane s platformo STEP, je znašal **461 milijonov EUR**.

Do konca leta 2024 je bilo v okviru zgoraj navedenih razpisov programa Obzorje Evropa za financiranje izbranih šest projektov[27], ki so prejeli nepovratna sredstva za kritje 100 % upravičenih stroškov. Ocenjevanje prijav za program Digitalna Evropa in Evropski obrambni sklad še poteka.

V okviru tem, povezanih s platformo STEP, je bilo znotraj programa Obzorje Evropa, steber II, sklop 4 („Digitalno področje, industrija in vesolje“), tem projektom dodeljenih skupno 18,2 milijona EUR. Vse te projekte so spodbujali meddržavni konzorciji, ustanovljeni v državah članicah EU, upravičeni pa sta bili tudi Norveška in Islandija.

[24] V okviru pečatov STEP za sklad za inovacije se za projekte z več upravičenci, ki se izvajajo v več kot eni regiji, znesek finančnega prispevka, dodeljenega določeni regiji/državi članici, izračuna tako, da se skupni prispevek k projektu enakomerno razdeli med njegove lokacije.

[25] Podroben, vendar neizčrpen seznam tehnologij, zajetih v uredbi o platformi STEP, vsebuje Sporočilo Komisije C/2024/3209, Smernice v zvezi z nekaterimi določbami Uredbe (EU) 2024/795 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP), 2024, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[26] Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030.

[27] Do konca leta 2024 je bilo šest projektov izbranih za financiranje v okviru teme „Vesoljske tehnologije za evropsko neodvisnost in konkurenčnost“. Dodelitev nepovratnih sredstev za projekt, izbran v okviru druge teme, je bila preložena zaradi umika enega od glavnih partnerjev v konzorciju. Sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev za projekt, izbran v okviru te druge teme/razpisa, bo predvidoma podpisan v drugem četrtletju 2025.

SLIKA 5: Geografska porazdelitev nepovratnih sredstev, ki so bila leta 2024 dodeljena v sektorju digitalnih tehnologij, po programih financiranja EU, povezanih s platformo STEP

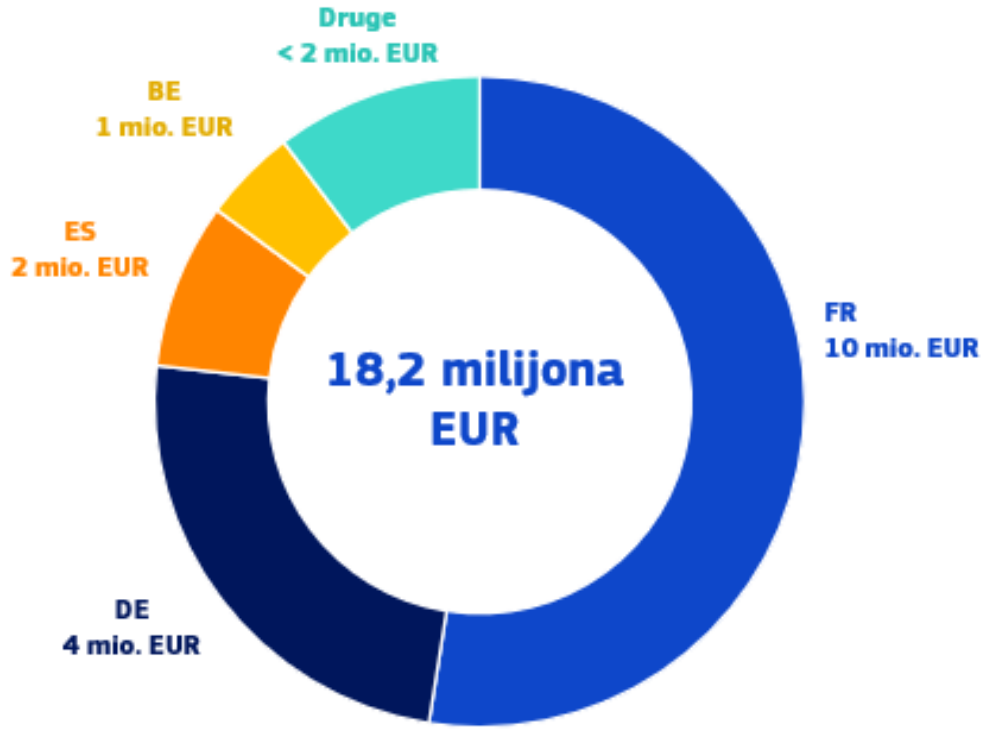

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Na nacionalni ravni so bili na tem področju največji prejemniki nepovratnih sredstev, povezanih s platformo STEP, subjekti iz Francije in Nemčije, ki so prejeli 9,6 milijona EUR oziroma 4,4 milijona EUR. Sledili so jim subjekti iz Španije (1,5 milijona EUR) in Belgije (0,8 milijona EUR)[28].

Med primeri velja omeniti projekt PUMA, sodelovanje med francoskimi, nemškimi in italijanskimi nosilci projektov, ki obravnava strateške odvisnosti EU na področju mikroelektronike za vesoljske aplikacije, in projekt SPACELINK, v katerem bodo subjekti iz Grčije, Nemčije, Francije in Belgije skupaj razvijali sestavne dele za vesoljske optične komunikacije[29].

2.2.3. Opolnomočenje biotehnologij

Biotehnologije imajo ključno vlogo pri pospeševanju medicinskih inovacij, krepitvi odpornosti zdravstvenega sistema in spodbujanju strateške avtonomije Evrope na področju kritične medicinske opreme. Ta sektor zajema širok spekter najsodobnejših področij, vključno z **genomiko in farmakogenomiko, sintezo DNK, celičnim in tkivnim inženirstvom, bioinformatiko in nanobiotehnologijami**. Poudarek platforme STEP je na biotehnologijah, s čimer želi pospešiti inovacije, zagotoviti zanesljivost oskrbe in okrepiti konkurenčnost Evrope na področju znanosti o življenju.

[28] Za projekte, ki se izvajajo na več kot eni lokaciji, se znesek finančnega prispevka, dodeljenega določeni regiji/državi članici, izračuna na podlagi finančnega prispevka, dodeljenega enemu ali več subjektom s sedežem v tej regiji/državi članici.

[29] Več podrobnosti o izbranem številu odobrenih projektov je na voljo na: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

Podpora platforme STEP biotehnologijam se je leta 2024 udejanjila s tremi namenskimi temami, povezanimi s platformo STEP, v okviru **programa EU za zdravje** in dvema v okviru **Evropskega obrambnega sklada**. Tem temam je bil namenjen proračun v višini več kot **150 milijonov EUR**, da bi podprli projekte, ki se osredotočajo na razvoj protivirusnih zdravil, proizvodnjo cepiv, proizvodnjo esencialnih zdravil ter obrambne zdravstvene protiukrepe. Cilj teh naložb je okrepiti pripravljenost Evrope na prihodnje zdravstvene krize, zmanjšati odvisnost od zunanjih dobaviteljev in spodbuditi naslednjo generacijo prebojnih dosežkov na področju biomedicine.

Do konca leta 2024 so bile prijave ocenjene in rezultati objavljeni samo za prijave na teme programa EU za zdravje, pri čemer je bilo v okviru razpisov, povezanih s platformo STEP, dodeljenih približno **130 milijonov EUR**. Nepovratna sredstva v višini od 60 % do 80 % upravičenih stroškov je prejelo sedem projektov. Pri štirih podprtih projektih gre za pobude z več upravičenci, od katerih tri izvajajo meddržavni konzorciji, upravičeni pa so tudi subjekti iz pridruženih tretjih držav[30]. Pri projektu na Portugalskem poteka razvoj postopka neprekinjenega sušenja zdravil z razprševanjem, ki bo povečal učinkovitost, nadgradljivost in prožnost proizvodnje zdravil v EU (PharmSD 3.0), v drugem projektu pa subjekti s sedežem na Finskem, Švedskem, v Franciji, Estoniji in Nemčiji skupaj razvijajo platformo za proizvodnjo zdravil z uporabo umetne inteligence in robotike (RoboPharma)[31].

[30] Glej seznam sodelujočih držav v programu EU za zdravje.

[31] Več podrobnosti o izbranem številu odobrenih projektov je na voljo na: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

SLIKA 6: Geografska porazdelitev nepovratnih sredstev, ki so bila leta 2024 dodeljena v sektorju biotehnologij, po programih financiranja EU, povezanih s platformo STEP

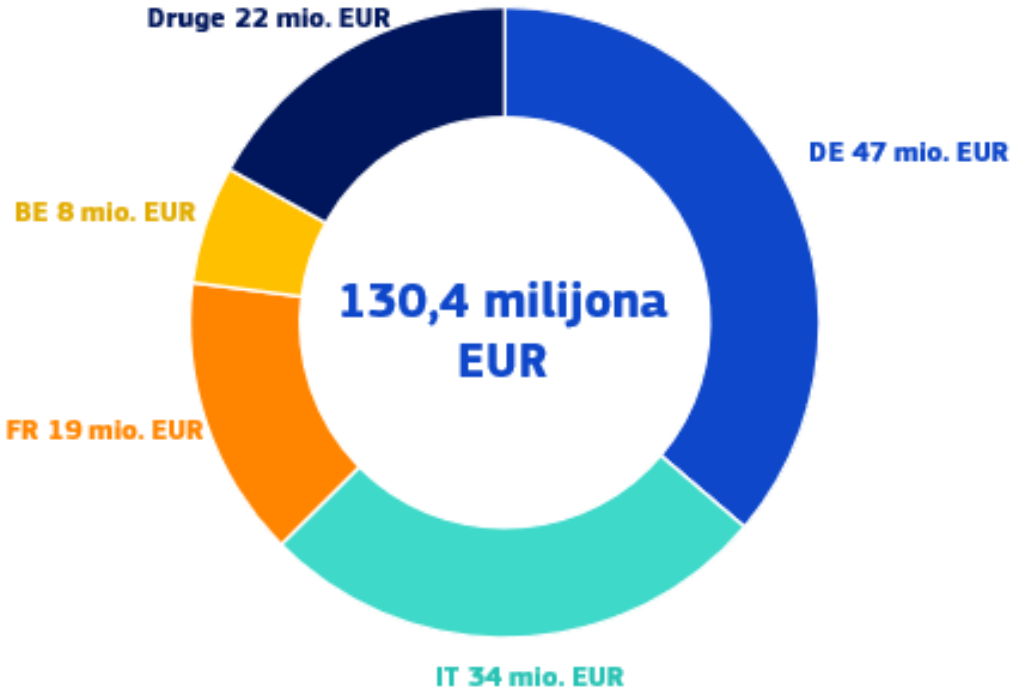

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Največji prejemniki sredstev so bili subjekti iz Nemčije in Italije, ki so prejeli 47 milijonov EUR oziroma 34 milijonov EUR. Sledili so subjekti iz Francije, ki so prejeli 19 milijonov EUR nepovratnih sredstev[32].

2.3. Skladi kohezijske politike

Kohezijska politika se je izkazala za enega od glavnih dejavnikov, ki prispevajo k doseganju ciljev platforme STEP ter krepitvi konkurenčnosti in odpornosti evropskega gospodarstva. Glavne prožnosti in spodbude, ki jih je platforma STEP uvedla za kohezijsko politiko, so vključevale možnost financiranja produktivnih naložb v podjetja, ki niso MSP, v okviru namenskih prednostnih nalog Evropskega sklada za regionalni razvoj, povezanih s platformo STEP, **višje stopnje sofinanciranja v višini do 100 % na ravni namenske prednostne naloge platforme STEP** in **30 % sredstev, dodeljenih prednostnim nalogam platforme STEP, izplačanih iz proračuna EU v obliki enkratnega 30-odstotnega predhodnega financiranja**.

Evropska komisija je zaradi velikega zanimanja držav članic aprila 2024, kmalu po začetku veljavnosti uredbe o platformi STEP, organizirala tehnični seminar[33], namenjen predvsem organom upravljanja

[32] Za projekte, ki se izvajajo na več kot eni lokaciji, se znesek finančnega prispevka, dodeljenega določeni regiji/državi članici, izračuna na podlagi finančnega prispevka, dodeljenega enemu ali več subjektom s sedežem v tej regiji/državi članici.

[33] Inforegio – Tehnični seminarji za obdobje 2021–2027, na voljo na: https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027/technical-seminars/step_en.

skladov kohezijske politike, da bi pojasnila ustrezne načine izvajanja platforme STEP v okviru programov kohezijske politike in zagotovila smernice o področju uporabe platforme STEP.

Komisija je **prvi val zahtev za spremembo programa prejela do 31. avgusta 2024**, zato je finančna sredstva naložbam platforme STEP dodelila pred vmesnim pregledom skladov kohezijske politike. Od takrat s številnimi državami članicami potekajo dodatna neformalna posvetovanja, pri čemer jih je več vložilo uradne zahteve za spremembe programov.

Do konca decembra 2024 je **šest držav članic** Komisiji v odobritev **predložilo 41 predlogov za spremembe na podlagi platforme STEP** v skupni vrednosti **6,4 milijarde EUR finančnih sredstev kohezijske politike**. Dodatni predlogi za spremembe se pričakujejo v letu 2025.

Sredstva so razdeljena, kot sledi:

- 4,8 milijarde EUR v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR),
- 838 milijonov EUR v okviru Evropskega socialnega sklada plus (ESS+),
- 764 milijonov EUR v okviru Sklada za pravični prehod (SPP).

2.3.1. Analiza uporabe platforme STEP v kohezijski politiki

Do 31. decembra 2024 je Evropska komisija v šestih državah članicah odobrila 29 sprememb na podlagi platforme STEP v skupnem znesku skoraj 5,9 milijarde EUR (*glej preglednico 2 in sliko 7 spodaj*).

PREGLEDNICA 2: Pregled dodeljenih finančnih sredstev v letu 2024 (v milijonih EUR)

DČ	Naziv	ESRR (v mio. EUR)	SPP (v mio. EUR)	ESS+ (v mio. EUR)	Skupaj (v mio. EUR)
DE	Program več skladov ESRR/SPP, Severno Porenje-Vestfalija, 2021–2027	200,20	301,60		501,8
DE	Program ESRR, 2021–2027, Baden-Württemberg	62,22			62,2
DK	Zelene tehnologije in spretnosti za pravični prehod		52,30		52,3
ES	Program Katalonija ESRR, 2021–2027	113,51			113,5
DE	Program ESRR, 2021–2027, Bavarska	104,54			104,5
DE	Program ESRR, 2021–2027, Schleswig-Holstein	47,00			47,0
IT	RP Lazio ESRR, 2021–2027	109,04			109,0
IT	Sicilija ESRR, 2021–2027	615,20			615,2
IT	RP Sardinija ESRR, 2021–2027	166,01			166,0
ES	Program Kantabrija ESRR, 2021–2027	15,53			15,5
IT	RP Lombardija ESRR, 2021–2027	120,00			120,0
FR	Program Gornja Francija ESRR-ESS+-SPP, 2021–2027			34,87	34,9
IT	RP Kampanija ESRR, 2021–2027	581,14			581,1
DE	Program ESRR 2021–2027, Mecklenburg-Predpomorjansko	138,69			138,7
ES	Program Avtonomna skupnost Madrid ESRR, 2021–2027	72,67			72,7
IT	RP Kalabrija ESRR ESS+, 2021–2027	264,45			264,5
IT	RP Apulija ESRR ESS+, 2021–2027	471,53			471,5
ES	Program Aragonija ESRR, 2021–2027	23,44			23,4
RO	Zdravje	351,77		114,44	466,2
IT	RP Emilija - Romanja ESRR, 2021–2027	61,46			61,5
IT	NP Raziskave, inovacije in konkurenčnost za zeleni in digitalni prehod, 2021–2027	558,46			558,5
IT	RP Umbrija ESRR, 2021–2027	31,42			31,4
RO	Pametna rast, digitalizacija in finančni instrumenti	271,01			271,0
RO	Pravični prehod		266,33		266,3
FR	Programme régional Île-de-France et bassin de la Seine ESRR-ESS+, 2021–2027	35,19		12,48	47,7
DE	Bavarska – ESS+			36,92	36,9
ES	Kantabrija – ESS+			3,17	3,2
ES	Madrid – ESS+			63,82	63,8
RO	Izobraževanje in zaposlovanje – RO – ESS+			572,63	572,6
Skupaj	**29**	**4 414,5**	**620,2**	**838,3**	**5 873,0**

Vir: poročila držav članic.

SLIKA 7: Skupna dodeljena sredstva platforme STEP v sprejetih programih v letu 2024 (v milijonih EUR)

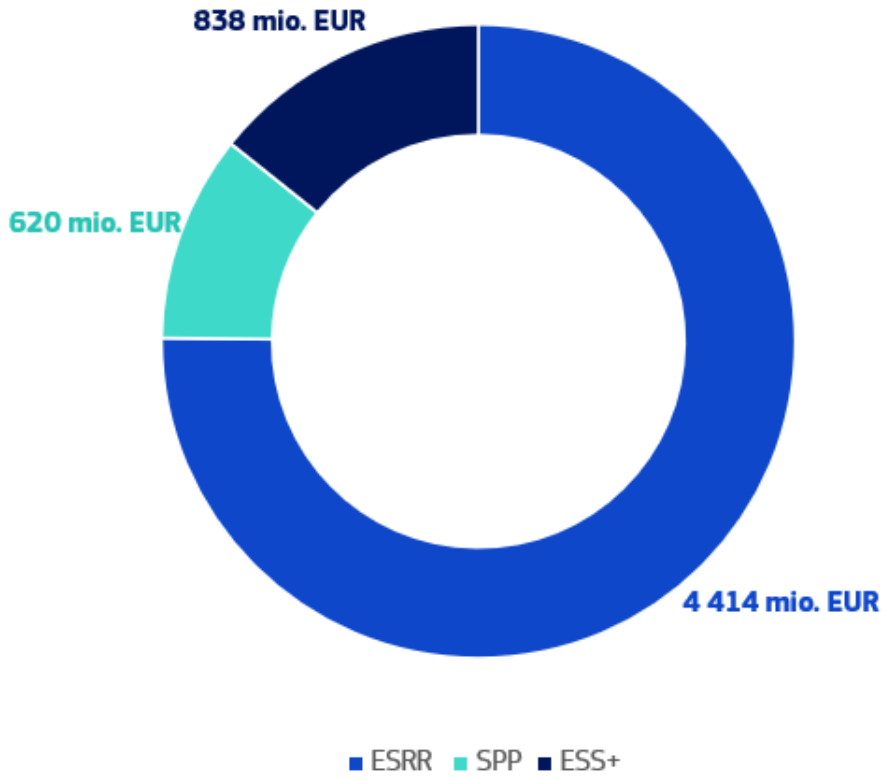

Vir: poročila držav članic.

Geografska porazdelitev naložb platforme STEP

Večina naložb, povezanih s platformo STEP, je bila predlaganih v regionalnih programih v Franciji, Nemčiji, Italiji in Španiji (glej figure below), kar zajema 23 od 29 sprejetih programov, pri čemer so dodeljena sredstva platforme STEP znašala 3,7 milijarde EUR (3,23 milijarde EUR za ESRR, 151 milijonov EUR za ESS+ in 302 milijona EUR za SPP). Preostalih šest nacionalnih programov je vsebovalo spremembe v vrednosti 2,2 milijarde EUR (1,18 milijarde EUR za ESRR, 687 milijonov EUR za ESS+ in 319 milijonov EUR za SPP).

SLIKA 8: Geografska lokacija sprejetega programa v letu 2024

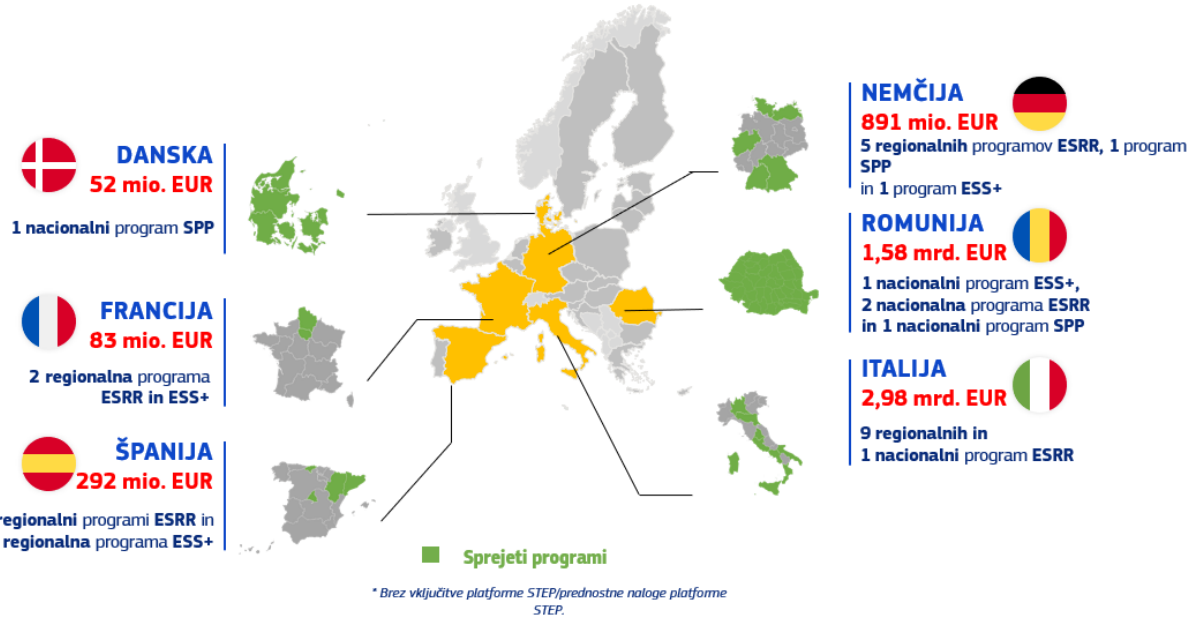

Vir: poročila držav članic.

SLIKA 9: Finančni obseg sprememb na podlagi platforme STEP po državah članicah v letu 2024 (vložene zahteve v primerjavi s sprejetimi, v padajočem vrstnem redu po znesku)[34] (v milijonih EUR)

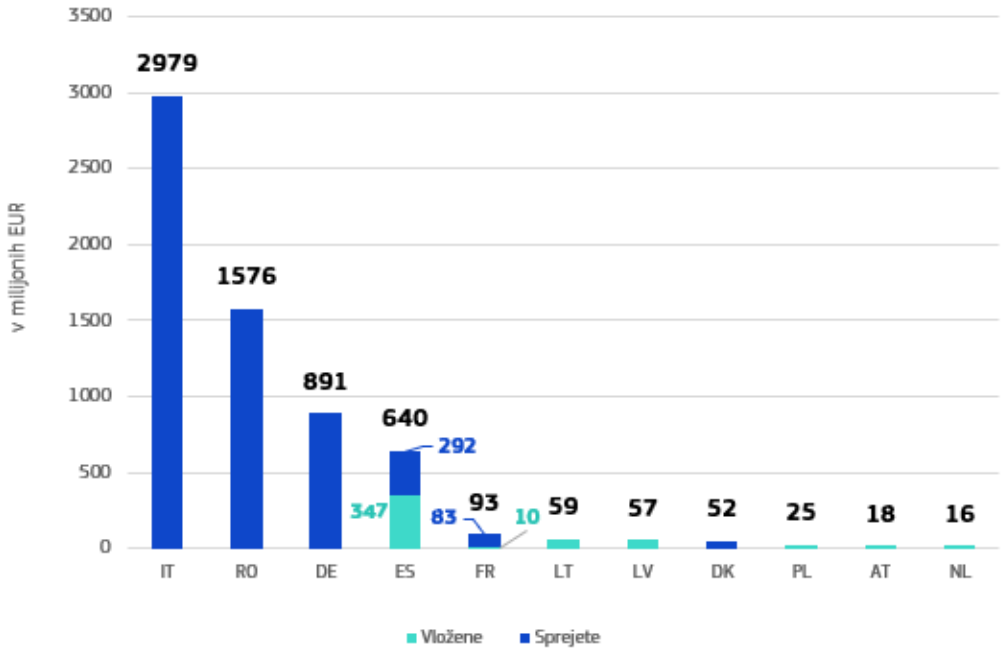

Vir: poročila držav članic.

Kar zadeva ESRR in ESS+, je bilo več kot dve tretjini dodeljenih sredstev platforme STEP prerazporejenih v manj razvite regije[35].

[34] Samo za programe z namenskimi prednostnimi nalogami ali znanimi zneski, namenjenimi platformi STEP, na podlagi dodelitev na področjih intervencije.

[35] V skladu z Uredbo (EU) 2021/1060 so „manj razvite regije“ tiste regije držav članic EU, katerih bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca ne dosega 75 % povprečnega BDP v 27 državah članicah EU.

SLIKA 10: Finančni obseg sredstev platforme STEP, dodeljenih v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada plus, po kategorijah regij v letu 2024 (v milijonih EUR)

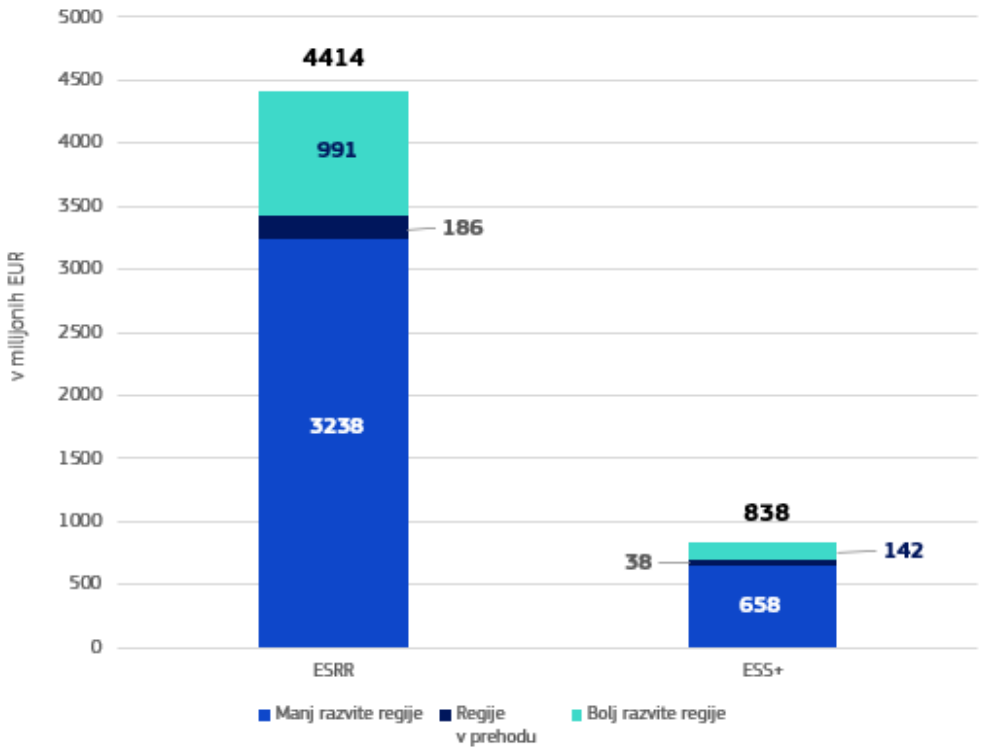

Vir: poročila držav članic.

Sektorska porazdelitev naložb STEP

Cilj kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027 je podpreti pametnejšo, bolj zeleno, bolj povezano, bolj socialno in vključujočo Evropo, ki je bližje državljanom. Ti glavni *cilji politike* vključujejo podrobnejše *specifične cilje* (glej Portal odprtih podatkov za evropske strukturne in investicijske sklade – Evropska komisija |odprti podatki za kohezijo). **Z uredbo o platformi STEP sta bila v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada uvedena dva nova specifična cilja,** da bi podprli naložbe, namenjene krepitvi industrijskega razvoja in vrednostnih verig v strateških sektorjih.

Več kot **60 %** naložb platforme STEP v zvezi s skladi kohezijske politike se bo izvajalo v okviru **novega specifičnega cilja v sklopu cilja politike „pametnejša Evropa“**, na drugem mestu pa so s približno **15 % čiste tehnologije v sklopu cilju politike „bolj zelena Evropa“.** Evropski socialni sklad plus bo s 14 % naložb platforme STEP v sklopu cilja politike „socialna Evropa“ podpiral spretnosti prek ukrepov za vseživljenjsko učenje in zaposlovanje. V okviru specifičnega cilja Sklada za pravični prehod pa bo 10 % naložb platforme STEP izvedenih v regijah pravičnega prehoda (glej sliko 11).

SLIKA 11: Finančni obseg sprememb na podlagi platforme STEP po ciljih politike in specifičnih ciljih v letu 2024* (v milijonih EUR)

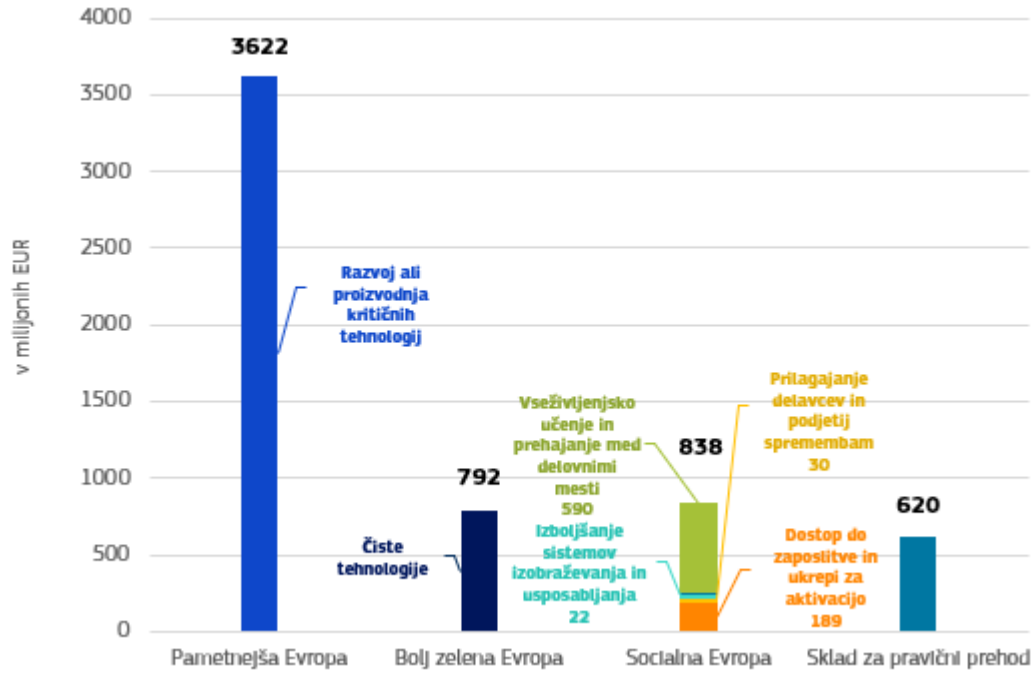

Vir: poročila držav članic.
* Samo za programe z namenskimi prednostnimi nalogami.

Produktivne naložbe predstavljajo približno 60 % načrtovanih zneskov v okviru platforme STEP. Naložbe v razvoj spretnosti ter raziskave in inovacije predstavljajo 15 % dodeljenih sredstev. Približno 10 % bo namenjenih za podporo drugim dejavnostim, kot so prenos tehnologije, podpora podjetniškim inkubatorjem, odcepljenim in zagonskim podjetjem ter storitve, povezane z nizkoogljičnim gospodarstvom in odpornostjo proti podnebnim spremembam (glej sliko 12).

SLIKA 12: Finančni obseg sprememb na podlagi platforme STEP po sektorjih v letu 2024* (v milijonih EUR)

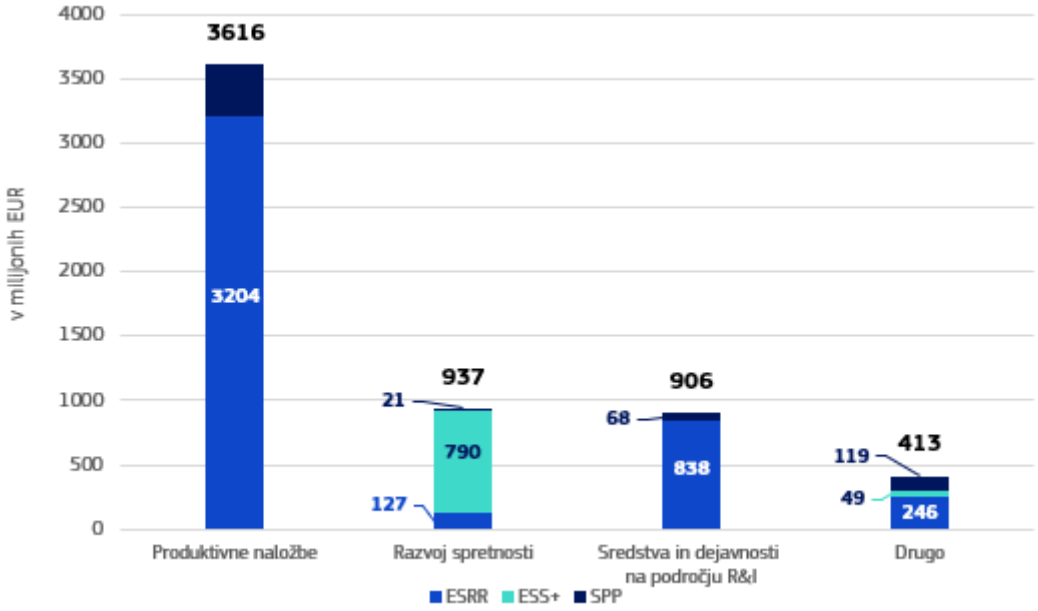

Vir: poročila držav članic.
* Samo za programe z namenskimi prednostnimi nalogami ali znanimi zneski, namenjenimi platformi STEP.

Pregled produktivnih naložb po sektorjih platforme STEP kaže, da so precej enakomerno porazdeljene (glej sliko 13). Večina dodeljenih sredstev je bila namenjenih produktivnim naložbam v podjetja, ki niso MSP, pri čemer je bila uporabljena možnost financiranja takih podjetij v okviru projektov Evropskega sklada za regionalni razvoj, povezanih s platformo STEP.

SLIKA 13: Produktivne naložbe po vrstah podjetij in prednostnih nalogah sektorjev platforme STEP za leto 2024* (v milijonih EUR)

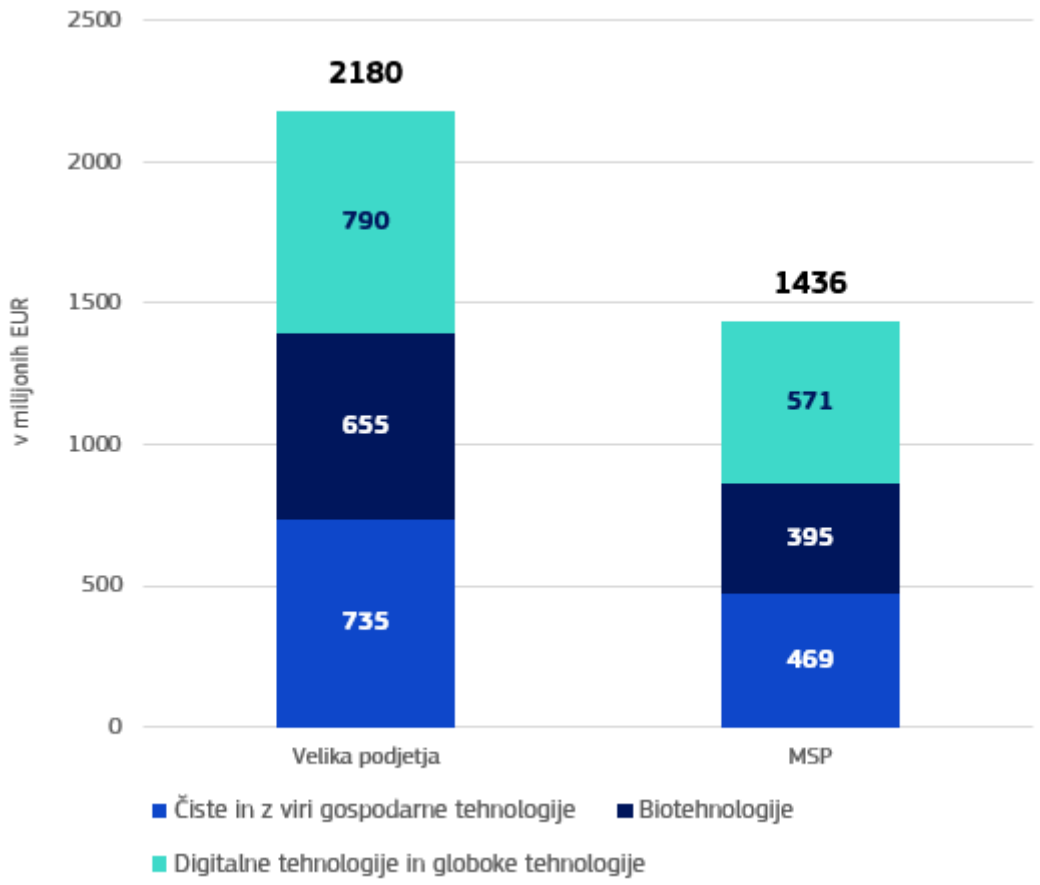

Vir: poročila držav članic.
* Samo za programe z namenskimi prednostnimi nalogami ali znanimi zneski, namenjenimi platformi STEP.

Glavni pričakovani dosežki naložb platforme STEP

Na podlagi glavnih kazalnikov učinkov in rezultatov, ki so jih države članice izbrale v spremenjenih programih, in ob upoštevanju ciljev platforme STEP je mogoče sklepati, da se bodo s sredstvi kohezijske politike v številnih podjetjih sofinancirale strateške tehnologije, povezane s platformo STEP. V 23 sprejetih programih se pričakujejo naložbe v skupno okrog 7 200 podjetij, od tega 2 900 v sektorju digitalnih tehnologij, 3 000 v sektorju čistih tehnologij in skoraj 570 v sektorju biotehnologij. Načrtovane naložbe naj bi v podprtih subjektih ustvarile 9 800 delovnih mest.

2.3.2. Razpisi za zbiranje predlogov v okviru programov kohezijske politike

Po odobritvi prvih sprememb programov platforme STEP sta Danska in Nemčija do konca leta 2024 prijavili štiri razpise[36], povezane s platformo STEP, v skupni vrednosti 244 milijonov EUR[37].

Preglednica 3: Pregled programov kohezijske politike v letu 2024

DČ	Naslov programa	Skupni znesek v milijonih EUR	Stanje na dan 31. decembra 2024
DK	Zelene tehnologije in spretnosti za pravični prehod	45,5	Zaključen
DE	Program ESRR, 2021–2027, Bavarska	47,0	V teku (rok: 31. januar 2025)
	Program ESRR, 2021–2027, Schleswig-Holstein	11,4	V teku (rok: 31. avgust 2025)
	Program več skladov ESRR/SPP, Severno Porenje-Vestfalija, 2021–2027	140,0	V teku (rok: 3. februar 2025)
Skupaj		**243,9**	

Vir: poročila držav članic.

2.3.3. Izbrani projekti

Štiri države članice (Danska, Francija, Nemčija in Italija) so v okviru platforme STEP že izbrale projekte; nekateri od njih so opisani v nadaljevanju.

Na **Danskem** so bili na danskem razpisu z naslovom „Razvoj vrednostnih verig v okviru tehnologij Power-to-X“, namenjenem zmanjšanju emisij CO_2 v sektorjih, v katerih jih je težko zmanjšati, ter vzpostavitvi konkurenčnega danskega trga za čisti vodik in rešitve Power-to-X (proračun v višini 13 milijonov EUR), izbrani štirje projekti. Ti vključujejo HYFLEX (Prilagodljivo skladiščenje vodika za optimizacijo tehnologije Power-to-X in omrežja za prenos električne energije), katerega cilj je vzpostaviti skladišče vodika in povezane vodikove kompresorje s skladiščno zmogljivostjo 10 ton (500 MWh) ter optimizirati delovanje sistema Power-to-X z dokazovanjem višje stopnje izkoriščenosti proizvodnje električne energije iz sončnega parka Kassø in zagotavljanjem optimalnega uravnoteženja elektrarne glede na javno omrežje za prenos električne energije. Glej seznam izbranih operacij tukaj.

V regiji **Île-de-France (Francija)** je organ upravljanja vzpostavil finančni instrument, namenjen podpori industrijskim zagonskim podjetjem in inovativnim MSP, ki delujejo v sektorju čistih tehnologij in imajo velik gospodarski potencial, v fazi pred industrializacijo in širitvijo. Glej seznam izbranih operacij tukaj.

V zvezni deželi **Baden-Württemberg (Nemčija)** je organ upravljanja izbral štiri projekte, med drugim projekt za vzpostavitev mikroproizvodnje in infrastrukture za preverjanje za razvoj „kompaktnih kvantnih sistemov“ (skupni stroški 5 milijonov EUR, 3 milijone EUR iz ESRR). Na inštitutu za kvantne tehnologije nemškega vesoljskega centra poteka vzpostavitev tehnološkega grozda za proizvodnjo in preverjanje kvantnih sistemov. V projektu bodo razviti kompaktni kvantni sistemi za vesoljske aplikacije. Cilj je prenos

[36] Nemčija je objavila še pet razpisov, ki niso v celoti povezani s platformo STEP, bi pa lahko privedli do projektov platforme STEP.

[37] Nemčija, Italija in Latvija so na začetku leta 2025 prijavile dodatne razpise.

kvantnih sistemov iz raziskav in laboratorijskega delovanja v uporabo, na primer v obliki senzorjev na satelitih. Glej seznam izbranih operacij tukaj.

V **regiji Umbrija (Italija)** je bil vzpostavljen finančni instrument za podporo MSP pri naložbah v razvoj in proizvodnjo tehnologij na področju digitalnih, globokih in biotehnoloških tehnologij ter čistih in z viri gospodarnih tehnologij z mešano obliko podpore (posojila in poznejša nepovratna sredstva v obliki odpusta dolga). Cilj je podpreti MSP z oteženim dostopom do posojil pri naložbah v tehnološke inovacije v zgoraj opisanih sektorjih. Glej seznam izbranih operacij tukaj.

2.4. Mehanizem za okrevanje in odpornost ter program InvestEU

Do 31. decembra 2024 **je bilo izvajanje platforme STEP v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (RRF) omejeno.** Nobena država članica ni spremenila svojega načrta za okrevanje in odpornost, da bi dodala prednostno nalogo platforme STEP ali podprla projekt, ki mu je bil podeljen pečat STEP. Nobena država članica ni izkoristila večje prožnosti, uvedene s členom 19 uredbe o platformi STEP[38], da bi sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost dodelila oddelku programa InvestEU za države članice za naložbe, povezane s platformo STEP, kar bi omogočilo mobilizacijo sredstev po izteku roka iz mehanizma za okrevanje in odpornost, ki je avgusta 2026.

Po pričakovanjih zahteva, da **države članice pri reviziji svojih načrtov za okrevanje in odpornost dajo prednost projektom, ki jim je bil podeljen pečat STEP, leta 2024 še ni bila izpolnjena, saj so bili prvi** pečati STEP podeljeni šele ob koncu leta 2024.

Da bi Komisija olajšala uporabo platforme STEP, je državam članicam zagotovila dodatne smernice in podporo. Julija 2024 je **spremenila smernice o mehanizmu za okrevanje in odpornost**[39], da bi pojasnila, kakšen je postopek spremembe načrtov za okrevanje in odpornost zaradi dodelitve sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ciljem platforme STEP. **Komisija je redno sodelovala z nacionalnimi kontaktnimi točkami STEP in nacionalnimi organi**, odgovornimi za načrte za okrevanje in odpornost, da bi razširila informacije, tudi v zvezi s seznamom pečatov STEP, podeljenih v zadevnih državah.

3. ORODJE 3: Povečanje prepoznavnosti odličnih projektov – pečat STEP

Med orodji, uvedenimi z uredbo o platformi STEP za podporo razvoju in proizvodnji kritičnih tehnologij, je pečat STEP (pečat suverenosti) znak kakovosti, ki je bil uveden v skladu s členom 4 uredbe o platformi STEP. **Podeljuje ga Evropska komisija kot priznanje kakovostnim projektom** na celotnem notranjem trgu. Podeljuje se ob koncu izbirnega postopka v okviru petih programov, ki jih neposredno upravlja Komisija in prispevajo k platformi STEP: Evropski obrambni sklad, Obzorje Evropa, program za digitalno Evropo, sklad za inovacije in program EU za zdravje.

[38] S členom 19 uredbe o platformi STEP se spreminjajo uredbe, ki urejajo mehanizem za okrevanje in odpornost, in sicer se državam članicam omogoča, da poleg že obstoječe možnosti prenosa v višini 4 % usmerijo do 6 % sredstev iz svojega mehanizma za okrevanje in odpornost v oddelek programa InvestEU za države članice za podporo finančnim naložbam v tehnologije, povezane s platformo STEP, s čimer se skupni možni prenos poveča na 10 %.

[39] Obvestilo Komisije C/2024/4618, Smernice o načrtih za okrevanje in odpornost.

3.1. Merila za upravičenost

Komisija v skladu s členom 4(1) uredbe o platformi STEP pečat STEP podeli vsakemu projektu, ki izpolnjuje dva pogoja:

- **strateška usklajenost**: neposredno prispeva k ciljem platforme STEP, kot so opredeljeni v členu 2 uredbe o platformi STEP in podrobneje opredeljeni v smernicah za platformo STEP[40],
- **odličnost**: izpolnjuje minimalne zahteve glede kakovosti, zlasti merila za upravičenost, izključitev in dodelitev, določena v posebnem razpisu za zbiranje predlogov, v okviru katerega se ocenjuje.

V praksi **službe Evropske komisije oblikujejo namenske razpise za zbiranje predlogov (tj. „razpise“) za izvajanje ciljev platforme STEP**. Pečat STEP prejmejo predlogi, predloženi v okviru namenskih razpisov, ki po oceni služb Evropske komisije izpolnjujejo zahteve glede kakovosti. Projekt lahko pečat STEP prejme, tudi če zaradi omejenega proračuna pri določenem razpisu za zbiranje predlogov ne prejme neposrednega financiranja.

Projekte, odobrene v okviru **pomembnih projektov skupnega evropskega interesa**, Komisija temeljito oceni. Pečat STEP bi lahko tem projektom pomagal pri dostopu do financiranja, na primer iz kohezijskih skladov, vendar v uredbi o platformi STEP dodelitev pečatov STEP projektom v sklopu pomembnih projektov skupnega evropskega interesa ni predvidena.

Pečat STEP je podoben **pečatu odličnosti**, ki se trenutno podeljuje projektom, ocenjenim med drugim v okviru programov, kot sta Obzorje Evropa in Digitalna Evropa, ki zaradi nezadostnih razpoložljivih sredstev pri določenem razpisu niso prejeli finančnih sredstev. Z uredbo o platformi STEP je pečat STEP pridobil enak status kot pečat odličnosti, s čimer je olajšan dostop do sredstev kohezijske politike (*glej spodaj*).

V nasprotju s pečatom odličnosti pa se **pečat STEP podeljuje tudi (delno ali v celoti) financiranim projektom, kar odpira pot možnim kombinacijam financiranja**. Pečat odličnosti se nanaša na poseben nabor ukrepov financiranja EU v okviru programa Obzorje Evropa[41].

3.2. Podelitev pečata STEP

Postopek podelitve pečata STEP je zasnovan tako, da je preprost in uporabniku prijazen. **Nosilcem projektov ni treba oddati ločene prijave**, saj se projekti, prijavljeni na razpise z oznako STEP v okviru petih upravičenih programov, samodejno uvrstijo v ocenjevanje za podelitev pečata STEP. Pečat STEP se podeli skupaj z objavo rezultatov razpisa, prejemniki pa prejmejo spletno potrdilo in pojasnjevalno brošuro, ki jo pripravi Evropska komisija.

Projekti, ki prejmejo pečat, so objavljeni na portalu STEP na posebni nadzorni plošči[42], v skladu s finančno uredbo[43]. Za razpise, pri katerih se je Komisija v zvezi s strateškimi sredstvi in interesi EU odločila uporabiti varnostne omejitve v skladu s členom 136 finančne uredbe ali povezanimi členi v zadevnih aktih o programih, lahko veljajo dodatni pogoji. V takih primerih se lahko zahteva ocena nadzora

[40] Sporočilo Komisije C/2024/3209, Smernice v zvezi z nekaterimi določbami Uredbe (EU) 2024/795 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP), 2024, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[41] Za pečat odličnosti se uporabljajo izvzetja iz uredbe o splošnih skupinskih izjemah, za pečat STEP pa ne.

[42] Glej https://strategic-technologies.europa.eu/investors_en.

[43] V skladu s členom 125 Uredbe (EU) 2024/2509 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (tj. finančna uredba), mora Komisija objaviti informacije o prejemnikih sredstev, ki se financirajo iz proračuna EU. Na voljo na naslovu: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202402509.

lastništva, vendar se ta izvede le, če je projekt izbran za financiranje. Pri projektih, ki so prejeli pečat STEP v okviru razpisov z varnostnimi omejitvami in niso prejeli finančnih sredstev, povezane spodbude morda ne bodo na voljo, dokler se ne izvede ocena nadzora lastništva.

3.3. Prednosti prejema pečata STEP

Pečat STEP je bil v uredbi o platformi STEP uveden, da bi **olajšal dostop do alternativnega ali dopolnilnega financiranja iz programov EU in od zasebnih vlagateljev**, vključno s skladi kohezijske politike, mehanizmom za okrevanje in odpornost, skladom za modernizacijo in programom InvestEU[44].

Končno odločitev o dodatni finančni podpori sprejmejo organi, odgovorni za upravljanje proračunskih sredstev EU v državah članicah, na primer organi, ki nadzorujejo sklade kohezijske politike ter mehanizem za okrevanje in odpornost.

Leta 2024 je projektna skupina STEP zagotovila, da so bili označeni projekti objavljeni na portalu platforme STEP[45], seznam pa se redno posodablja in dejavno posreduje nacionalnim kontaktnim točkam STEP. Projektna skupina STEP je te informacije posredovala tudi ustreznim službam Komisije, ki podpirajo države članice pri izvajanju financiranja EU, vključno z GD REGIO, GD ECFIN in SG REFORM.

V prvem letu izvajanja platforme STEP so se pojavili začetni izzivi v zvezi z učinkovitostjo pečata STEP kot orodja za spodbujanje financiranja.

Na primer, **združevanje različnih virov financiranja je lahko zapleteno zaradi različnih metodologij, ki jih uporabljajo organi, ki dodeljujejo sredstva**. Komisija na primer pri povračilu stroškov projekta pogosto uporablja „možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov“[46]. S temi metodami se stroški projekta povrnejo na podlagi ocenjenih stroškov ali doseganja vnaprej določenih mejnikov projekta. Uskladitev teh pristopov s sistemi povračil, ki temeljijo na dejansko nastalih stroških, predstavlja izzive, zlasti pri zagotavljanju skladnosti s prepovedjo dvojnega financiranja[47], ki preprečuje, da bi katera koli stroškovna postavka več kot 100 % svojih sredstev prejela iz proračuna EU.

To bo dodatno preučeno v vmesnem poročilu o oceni platforme STEP, ki bo pripravljeno v drugi polovici leta 2025.

3.4. Trenutno stanje

Prvi pečati STEP so bili podeljeni oktobra 2024 – šele po zaključenem postopku ocenjevanja prvih razpisov, usklajenih s platformo STEP. **Leta 2024 je bilo podeljenih skupno 162 pečatov STEP** v okviru petih tem razpisa sklada za inovacije za leto 2023, dveh tem razpisa za zbiranje predlogov v okviru programa

[44] Ena od olajšav, uvedenih z uredbo o platformi STEP, organom upravljanja Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada plus omogoča neposredno financiranje projektov s pečatom STEP brez objave novega razpisa za zbiranje predlogov, če projekti izpolnjujejo pogoje programa. Podobno uredba o platformi STEP od držav članic zahteva, da pri reviziji svojih načrtov za okrevanje in odpornost ali dodeljevanju naložb iz svojega deleža sklada za modernizacijo dajo prednost projektom, ki so prejeli pečat, ter jih upoštevajo v postopkih, povezanih z izbiro naložb, ki jo opravi EIB, in v „pregledu politike“ iz Uredbe (EU) 2021/523, tj. uredbe o programu InvestEU.

[45] Glej https://strategic-technologies.europa.eu/investors_en.

[46] Člen 125 finančne uredbe določa, da so lahko prispevki Unije v okviru neposrednega, deljenega ali posrednega upravljanja v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški zadevnih operacij in temelji na (i) izpolnjevanju pogojev iz pravil za posamezni sektor ali iz sklepov Komisije ali (ii) doseganju rezultatov, ki se merijo glede na predhodno določene mejnike ali s pomočjo kazalnikov smotrnosti.

[47] Člen 194 finančne uredbe sicer omogoča skupno financiranje iz različnih proračunskih postavk, vendar določa, da se „[i]sti stroški […] iz proračuna nikoli ne financirajo dvakrat“.

Obzorje Evropa, steber II – vesolje, in treh tem programa EU za zdravje. V okviru sklada za inovacije so pečate STEP prejeli projekti na področju čistih in z viri gospodarnih tehnologij, medtem ko so bili pri programih Obzorje Evropa in EU za zdravje podeljeni pečati povezani s sektorjem digitalnih tehnologij in biotehnologij.

PREGLEDNICA 4: Povzetek pečatov STEP, ki so bili v letu 2024 podeljeni v okviru razpisov za zbiranje predlogov, povezanih s platformo STEP

Naziv razpisa	Naziv teme razpisa	Pečati
InnovFund-2023-NZT	Obsežni projekti	80
	Srednji projekti	16
	Manjši projekti	8
	Pilotni projekti	20
	Proizvodnja z uporabo čiste tehnologije	25
	Skupaj	**149**

Naziv razpisa	Naziv teme razpisa	Pečati
HORIZON-CL4-2024-SPACE-01	Študija kvantne gravimetrije faze B in tehnološki razvoj	0
	Vesoljske tehnologije za evropsko neodvisnost in konkurenčnost	6
	Skupaj	**6**

Naziv razpisa	Naziv teme razpisa	Pečati
EU4H-2024-PJ-01	Evropsko vozlišče za razvoj cepiv	1
	Razpis za zbiranje predlogov za podporo razvoju novih protivirusnih zdravil	1
	Razpis za zbiranje predlogov za podporo inovativnim proizvodnim tehnologijam in postopkom za proizvodnjo zdravil v Uniji	5
	Skupaj	**7**

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Od skupno 162 projektov, ki jim je bil podeljen pečat STEP, je bilo 98 projektov predhodno izbranih za nepovratna sredstva na razpisu za zbiranje predlogov, v okviru katerega so bili ocenjeni. K pripravi sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev so bili povabljeni tudi vsi projekti, ki so pečat STEP prejeli v okviru programov Obzorje Evropa in EU za zdravje, ter 85 projektov, ki so pečat prejeli v okviru sklada za inovacije. V večini primerov se bo z dodeljenimi nepovratnimi sredstvi kril del upravičenih stroškov projektov (npr. največ 60 % vrzeli v financiranju pri skladu za inovacije), kar bo omogočilo morebitno dodatno financiranje. Preostalih 64 projektov, ki so bili pozitivno ocenjeni v okviru sklada za inovacije,

zaradi proračunskih omejitev ni prejelo nepovratnih sredstev, kljub temu pa jim je bil zaradi velikega potenciala in tehničnih prednosti podeljen pečat STEP.

SLIKA 14: Razčlenitev števila projektov, ki jim je bil podeljen pečat STEP, po stopnji financiranja in programu dodelitve

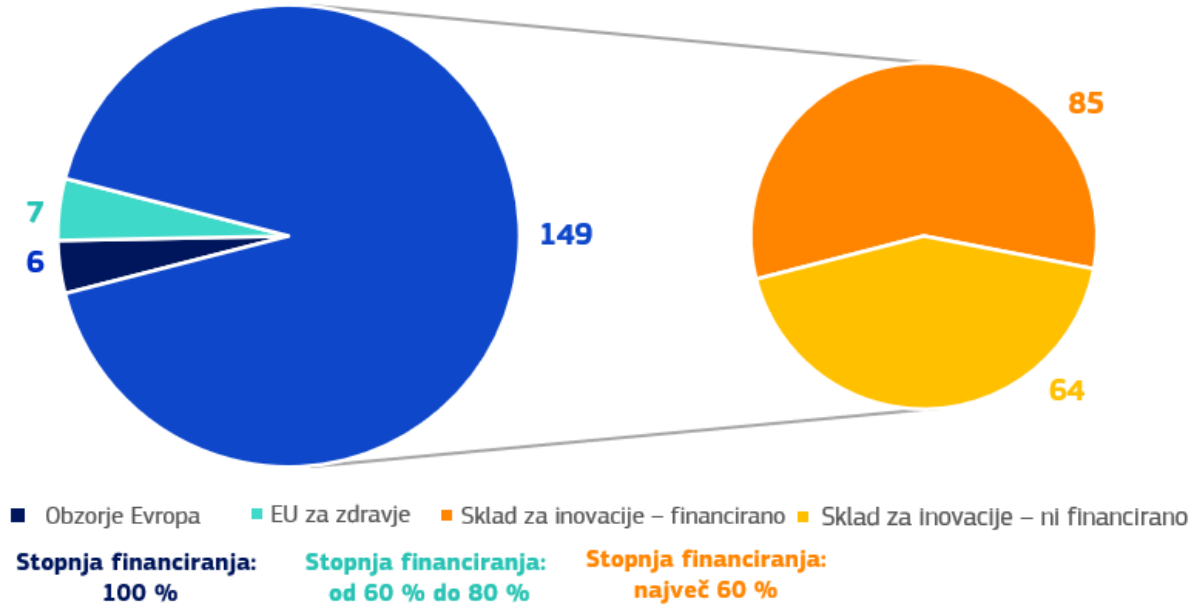

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Glede na temo, v okviru katere so bili projekti, ki so prejeli pečat STEP, ocenjeni, jih je bila večina usklajena s ciljem platforme STEP glede podpore razvoju in/ali proizvodnji kritičnih tehnologij v Uniji ali varovanja in krepitve zadevnih vrednostnih verig.

V letu 2024 noben projekt s pečatom STEP ni posebej obravnaval pomanjkanja delovne sile in spretnosti v sektorjih platforme STEP.

Kar zadeva geografsko porazdelitev, se je večina projektov, ki so prejeli pečat STEP, izvajala[48] v Franciji (29 pečatov), Nemčiji (25 pečatov), Španiji (22 pečatov), Italiji (19 pečatov) in na Švedskem (14 pečatov).

[48] Šteje se, da država prejme pečat STEP, če se vsaj en projekt, ki mu je bil podeljen pečat, delno ali v celoti izvaja znotraj njenih meja, tudi v primeru projektov z več lokacijami.

SLIKA 15: Geografska porazdelitev pečatov STEP, podeljenih leta 2024[49]

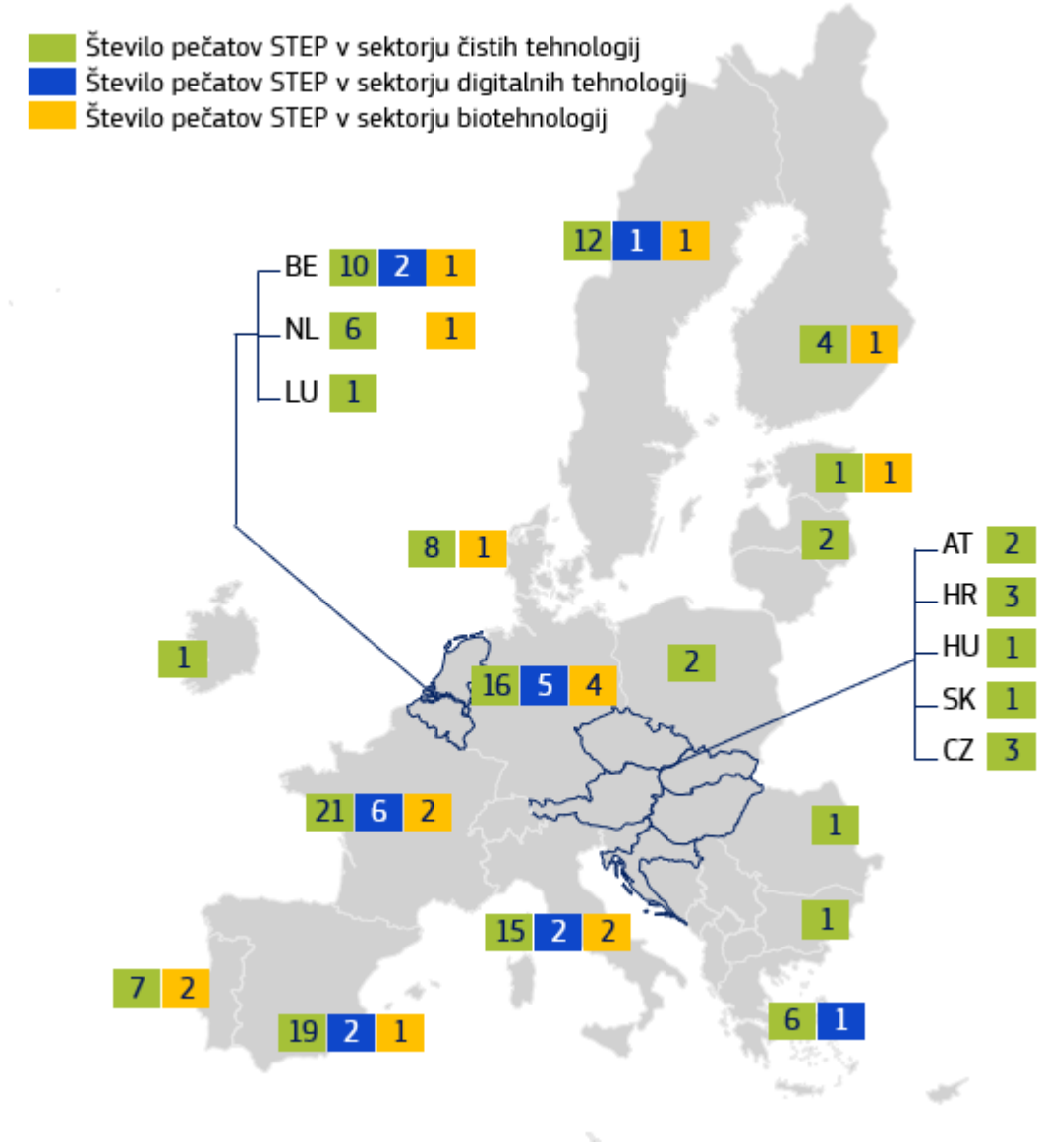

Vir: poročila služb Evropske komisije.

Z vidika **regij EU** sta največ pečatov STEP prejeli Katalonija (Španija) in Lombardija (Italija), in sicer vsaka pet pečatov STEP v sektorju čistih tehnologij, sledita Île-de-France (Francija) s štirimi pečati za digitalne tehnologije in dvema za biotehnologije ter Zgornja Bavarska (Nemčija) s po dvema pečatoma za digitalne tehnologije in biotehnologije.

[49] Pečati STEP, podeljeni konzorcijem z več upravičenci, se štejejo za vsako državo članico, v kateri ima sodelujoči subjekt sedež.

4. ORODJE 4: Olajšanje dostopa do financiranja prek portala STEP

4.1. Portal STEP: enotna vstopna točka za vložnike projektov, javne organe in vlagatelje

V skladu s členom 6 uredbe o platformi STEP je bila prva različica portala STEP (portala za suverenost) **javno objavljena 29. aprila 2024, manj kot dva meseca po začetku veljavnosti Uredbe**. Poudarek portala je bil na petih programih EU s področja uporabe uredbe o platformi STEP, ki jih neposredno upravlja Komisija, na njem pa je bilo prikazano naslednje:

- informacije o tekočih in prihodnjih razpisih za zbiranje predlogov, ki prispevajo k ciljem platforme STEP,
- seznam tehnologij, ki spadajo na področje uporabe uredbe o platformi STEP,
- zgoščene informacije o platformi STEP in programih, na katerih temelji,
- informacije o možnosti pošiljanja povratnih informacij in vprašanj ter naročanja na glasilo platforme STEP,
- povezave z obstoječimi viri (npr. svetovalne službe, ključne pobude Komisije v podporo ciljem platforme STEP itd.).

V odgovor na povratne informacije uporabnikov je bila **septembra 2024 objavljena prenovljena različica portala STEP**. S posodobljeno različico so bili uvedeni:

- **uporabniško naravnana struktura**, s katero se vsebina prilagodi posebnim potrebam ciljnih skupin: nosilci projektov, organi upravljanja proračuna EU v državah članicah in zasebni vlagatelji. Za vsako skupino so bile ustvarjene namenske rubrike, ki zagotavljajo lažji dostop do ustreznih informacij,
- nadgrajena vizualna podoba in infografika, s katero se je izboljšala zasnova portala in okrepila njegova **vizualna identiteta**,
- **nadzorna plošča „Get funding“**, v kateri so navedeni vsi razpisi za zbiranje predlogov, povezani s platformo STEP; rubrika temelji na podatkih s portala EU za financiranje in razpise, nosilci projektov pa so za dejansko prijavo preusmerjeni na posamezne razpise,
- interaktivni **zemljevid nacionalnih kontaktnih točk STEP**,
- **nadzorna plošča pečatov STEP** s podrobnim vpogledom v projekte s pečatom STEP po vsej EU,
- zemljevid z označenimi državami članicami/regijami, ki so **v okviru programov kohezijske politike** sprostile možnosti financiranja za platformo **STEP**.

Po osmih mesecih delovanja je spletni portal STEP zdaj privlačna in dostopna platforma za vse deležnike. Vzpostavljen in zasnovan je bil kot **celovita enotna vstopna točka**, kjer so predstavljene vse možnosti financiranja, ki so na voljo prek financiranja EU za strateške sektorje, opredeljene v uredbi o platformi STEP, pri čemer se obstoječi sistemi ne podvajajo, saj portal STEP delno sloni na portalu za financiranje in razpise.

4.2. Portal STEP kot pilotna enotna vstopna točka za financiranje EU

Eden od ciljev portala STEP, kot je določen v uredbi o platformi STEP, je bil oceniti izvedljivost zagotavljanja informacij o programih Unije na enotnem portalu Unije, da bi približali vse možnosti financiranja Unije morebitnim upravičencem in izboljšali njihovo preglednost za državljane Unije.

Projektna skupina STEP je ob upoštevanju uporabniško naravnanega pristopa od sredine septembra do konca oktobra 2024 izvajala **raziskavo na ravni EU o dostopu do financiranja EU**, s katero je zbrala skoraj 500 odgovorov iz vseh 27 držav članic. Vzporedno je potekalo **30 dvostranskih pogovorov** z vzorcem potencialnih upravičencev, industrijskih združenj, nacionalnih kontaktnih točk (za platformo STEP in druge programe EU, kot je Obzorje Evropa) in svetovalnih podjetij.

Ključne ugotovitve so bile:

- Vložniki se soočajo z izzivi pri iskanju informacij o financiranju EU.

SLIKA 16: Ali je iskanje informacij o financiranju EU enostavno?

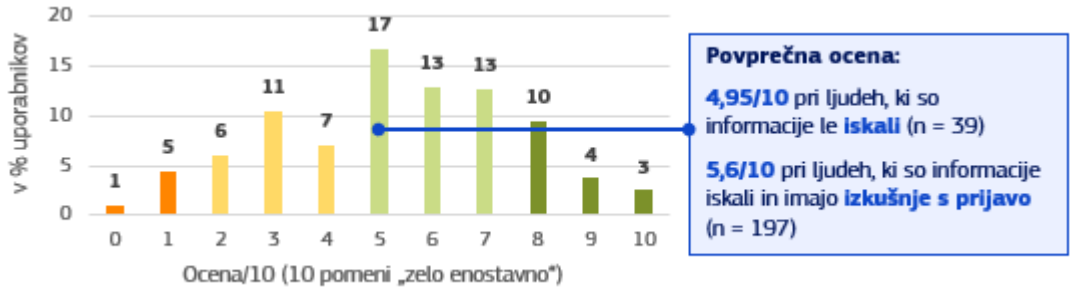

Vir: raziskava na ravni EU o dostopu do financiranja EU, ki je potekala od sredine septembra do konca oktobra 2024.

SLIKA 17: Izzivi pri iskanju informacij o financiranju (v % uporabnikov)

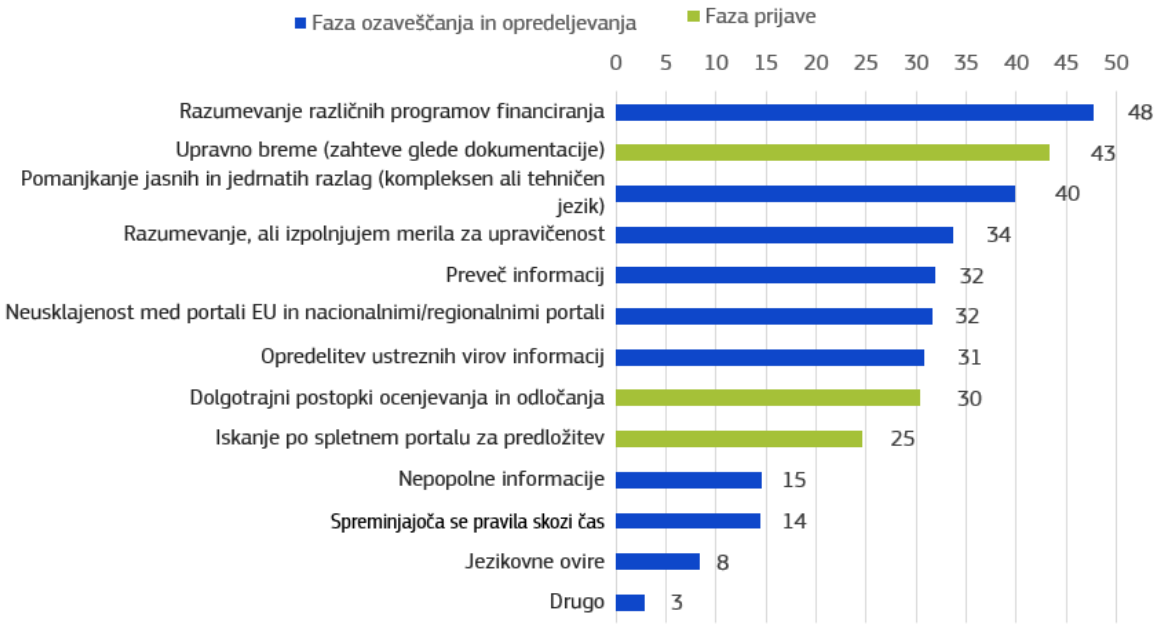

Vir: raziskava na ravni EU o dostopu do financiranja EU, ki je potekala od sredine septembra do konca oktobra 2024.

- Tako novi kot izkušeni uporabniki so *enostavnost iskanja informacij o financiranju EU* ocenili samo s 5/10, kar kaže, da je **iskanje na splošno težavno** ne glede na izkušenost uporabnika.
- Večina jih je poročala o težavah, povezanih s fazama ozaveščanja in opredeljevanja, kar potrjuje, da je sedanje okolje možnosti financiranja EU **pretežko za razumevanje in pregledovanje** (*„Zelo pogosto moram iskati nove informacije [ni koristnih opomnikov]“, „Zmeden sem glede splošnih časovnic [objava, zaključek, rok]“, „Težko je razumeti upravičene zneske financiranja [kaj so upravičeni stroški]“.*).
- **Uporabniki se morajo torej močno zanašati na zunanjo podporo**, pri čemer iščejo zlasti brezplačne vire, kot so dogodki in spletni seminarji, 33 % uporabnikov pa mora kot pomoč uporabiti storitve plačanih strokovnjakov ali svetovalcev. Opredelitev možnosti financiranja EU tako pomeni strošek za deležnike, še preden začnejo postopek prijave.
- Deležniki želijo jasen in enostaven **portal o financiranju EU**.
- Glavni vir informacij ostajajo **uradni kanali**. Deležniki zato močno pričakujejo jasen, pregleden in razumljiv portal, na katerem bodo zbrane vse možnosti financiranja, ki izhajajo iz proračuna EU.
- Za pridobitev dodatnih informacij in seznanitev z novostmi se v veliki meri uporabljajo **neuradni viri**, kot so dogodki in strokovne mreže.

Enotna vstopna točka: pričakovanja uporabnikov, usmerjena v prihodnost

Projektna skupina STEP si je leta 2024 prizadevala zagotoviti portal STEP, ki bi vložnike projektov razbremenil in s tem več raziskovalcem/podjetjem omogočil dostop do financiranja EU, s čimer bi bil izpolnjen cilj iz člena 6 uredbe o platformi STEP glede poenostavitve in preglednosti. Pozitivne izkušnje z uporabo portala STEP so se potrdile: tretjina anketirancev je portal STEP že poznala (kar glede na kratko obdobje razpoložljivosti kaže na dober učinek ozaveščanja), skoraj 90 % pa je uspelo najti potrebne informacije.

Trije od štirih anketirancev so prepoznali vrednost **enotne vstopne točke, ki združuje možnosti financiranja na ravni EU in nacionalni ravni**.

Uporabniki so izpostavili **bistvene informacije**: med prvimi tremi so rok in časovnica razpisa, zahteve za upravičenost ter obseg, vrsta financiranja in znesek.

SLIKA 18: Katere so najpomembnejše informacije, ki jih iščete?

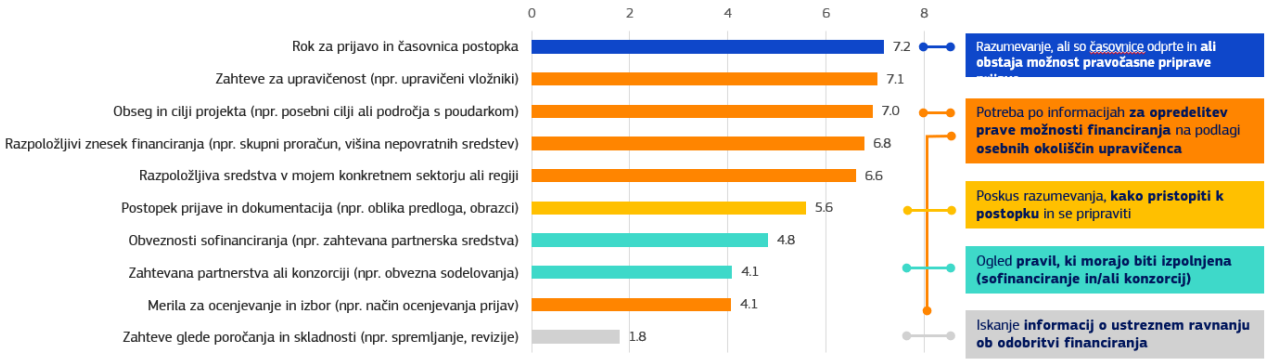

Vir: raziskava na ravni EU o dostopu do financiranja EU, ki je potekala od sredine septembra do konca oktobra 2024.

Vzpostavitev simulatorja, ki bo MSP zagotavljal smernice o možnostih financiranja Unije

Za izpolnitev zahteve iz člena 8 uredbe o platformi STEP v zvezi z izvedljivostjo vzpostavitve simulatorja je projektna skupina STEP že leta 2024 začela delo v zvezi z **morebitnim projektom klepetalnega bota platforme STEP z uporabo umetne inteligence**. Tako orodje naj bi vložnikom projektov pomagalo bolje opredeliti možnosti financiranja, do katerih so upravičeni, in sicer na podlagi povpraševanja (tj. ob upoštevanju vnosa uporabnika ali projektne ideje). Tak nov pristop bi korenito spremenil obstoječi sistem financiranja EU, ki trenutno temelji **na ponudbi**, kar od vložnikov zahteva, da za iskanje ustreznih možnosti financiranja preučijo širok nabor programov.

Na podlagi potreb, ki so jih uporabniki izrazili v anketi, je projektna skupina STEP dobila jasnejšo predstavo o tem, kako bi lahko umetna inteligenca pomagala pri iskanju možnosti financiranja EU:

- uporabniki pričakujejo, da bo umetna inteligenca zagotovila **jasne informacije in podporo za uvajanje** pri opredeljevanju možnosti financiranja EU,
- večina uporabnikov **bi umetno inteligenco uporabila kot pomoč** pri določanju ujemanja z najpomembnejšimi možnostmi financiranja,
- uporabniki **niso pokazali zanimanja za uporabo umetne inteligence za navezovanje stikov** (iskanje partnerjev za projekte z več upravičenci),
- najbolj cenjeni značilnosti, ki ju uporabniki pričakujejo od virtualnega pomočnika, sta **verodostojnost** in **pravilnost informacij**,
- uporabniki iz vzhodnoevropskih držav članic menijo, da bi bila **večjezična podpora** sicer „dobrodošla funkcionalnost“, vendar v primerjavi z zgoraj navedenimi značilnostmi ni nujna.

5. Prispevek k dolgoročnim ciljem na področju konkurenčnosti

Platforma STEP z usmerjanjem naložb v digitalne in globokotehnološke inovacije, čiste in z viri gospodarne tehnologije ter biotehnologije **krepi konkurenčnost Evrope, saj krepi industrijsko odpornost in inovacijske zmogljivosti**. Za razliko od samostojnega sklada platforma STEP deluje s povezovanjem in usklajevanjem obstoječih finančnih instrumentov EU – združevanjem sredstev, ki jih neposredno upravlja Komisija, in sredstev, ki jih upravljajo države članice – kar zagotavlja učinkovitejše usmerjanje javnih naložb v kritične industrijske in tehnološke prednostne naloge.

Platforma STEP je tesno povezana s **kompasom za konkurenčnost**[50], dolgoročnim okvirom EU za ekonomsko odpornost in moč industrije. Ključna prednostna naloga **Letnega poročila o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2025**[51] je povečati strateške naložbe v raziskave in inovacije ter izboljšati dostop do financiranja za hitro rastoča podjetja – cilja, ki ju platforma STEP neposredno podpira prek pečata STEP, portala STEP in uskladitve več kot 10 milijard EUR sredstev v letu 2024.

[50] Sporočilo Komisije COM(2025) 30, Kompas za konkurenčnost za EU, na voljo na: https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness_sl.

[51] Sporočilo Komisije COM(2025) 26, Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2025, na voljo na: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2025-annual-single-market-and-competitiveness-report_en.

S povezovanjem financiranja z neposrednim in deljenim upravljanjem platforma **STEP združuje ločene vire financiranja**, kar zagotavlja bolj strateški in k učinkom usmerjen pristop k naložbam EU v sektorje z velikim učinkom. Platforma STEP zagotavlja, da mehanizmi financiranja EU bolje podpirajo širitev tehnologije in dolgoročno konkurenčnost industrije.

V prvem letu je platforma STEP **olajšala dostop do financiranja, podprla tehnologije prihodnosti in omogočila bolj strateško dodeljevanje sredstev EU**. V prihodnje bodo nadaljnje usklajevanje in ciljno usmerjene naložbe ključnega pomena pri širitvi evropskih inovacij, zaščiti dobavnih verig in ohranjanju svetovne konkurenčnosti.

6. Zaključek

V prvem letu delovanja v letu 2024 je platforma **STEP** z usmeritvijo več kot 10 milijard EUR v kritične tehnologije **dokazala svojo vrednost kot katalizator za strateške naložbe**. Platforma STEP je z uskladitvijo 11 programov EU in držav članic z istimi cilji povečala sinergije med viri financiranja, izboljšala dostop do financiranja za kakovostne projekte ter okrepila dolgoročno konkurenčnost in tehnološko suverenost Evrope.

Zaradi velike raznovrstnosti programov, na katerih temelji platforma STEP, in izzivov pri **ustvarjanju sinergij** med njimi, so bila za izvajanje platforme potrebna **obsežna prizadevanja za usklajevanje**, ki so podrobneje obravnavana v vmesnem poročilu o oceni platforme STEP.

V obdobju do leta 2025 bo poudarek platforme STEP na poglabljanju njenega učinka z naslednjimi ukrepi:

- **razširitev področja uporabe platforme STEP na obrambne tehnologije** kot četrti tehnološki sektor v okviru manjšega zbirnega svežnja za obrambo, ki ga je Komisija predlagala aprila 2025[52],
- **povečanje možnosti financiranja** z razširitvijo razpisov, usklajenih s platformo STEP, v okviru programa Obzorje Evropa, sklada za inovacije in Evropskega obrambnega sklada, da se zagotovi stabilen nabor naložb v strateških sektorjih,
- **spodbujanje večjega sodelovanja držav članic** pri kohezijski politiki ter mehanizmu za okrevanje in odpornost zaradi mobilizacije dodatnih sredstev za projekte platforme STEP,
- **krepitev vloge pečata STEP pri omogočanju dostopa do alternativnih in dopolnilnih virov financiranja**, kar bo zagotovilo, da lahko naložbe pritegnejo financirani in nefinancirani projekti,
- **nadgradnja portala STEP z vključitvijo orodij, ki temeljijo na umetni inteligenci**, da bi se podjetjem, raziskovalcem in nosilcem projektov omogočil lažji dostop do financiranja EU.

Poleg tega se bo platforma **STEP še naprej razvijala kot instrument industrijske politike EU**. Z ohranjanjem tesnega usklajevanja med programi EU, državami članicami in zasebnimi vlagatelji bo platforma STEP še naprej eno od dolgoročnih gonil evropske konkurenčnosti.

[52] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 in (EU) 2024/795 glede spodbujanja naložb, povezanih z obrambo, v proračunu EU za izvedbo načrta za ponovno oborožitev Evrope ReArm Europe https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0188&qid=1745326390551.